

Inzicht in verborgen kennis van het UMCG

Simon Brandenburgh

UMCG, Wenckebach Ontwikkelplatform
Hanzehogeschool Groningen, Instituut voor Communicatie
& Media

Groningen, juni 2008

Wenckebach Ontwikkelplatform

Universitair Medisch Centrum Groningen

Inzicht in verborgen kennis van het UMCG

“Onderzoek naar de mogelijkheid om scripties die binnen het UMCG tot stand komen toegankelijk te maken”

Groningen, juni 2008

Auteur
Studentnummer

Simon Brandenburgh
266329

Afstudeerscriptie in het kader van

Opleiding IDM,
Instituut voor Communicatie & Media,
Hanzehogeschool Groningen

Opdrachtgever

dr. J. Pols,
Wenckebach Ontwikkelplatform,
UMCG

Begeleiders

J. Sennekool
R. Hoving
Opleiding IDM, Hanzehogeschool Groningen

Begeleider UMCG

mw. J.E. Vavra,
Centraal Medische Bibliotheek, UMCG

ISBN 978-90-8827-024-6
NUR 983, Informatiekunde
Trefw kennisdeling, grijze literatuur, afstudeerscripties

Omslag: Wenckebach Instituut, Universitair Medisch Centrum Groningen

© 2008 Wenckebach Ontwikkelplatform Publicaties Groningen, Nederland.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd in Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Voorwoord

Als laatste onderdeel van mijn opleiding Informatie Dienstverlening en Management van de Hanzehogeschool Groningen heb ik in opdracht van het UMCG onderzoek uitgevoerd om te laten zien welke competenties ik verworven heb gedurende mijn opleiding. Dit rapport is een verslaglegging van mijn onderzoek.

De opdracht betrof een onderzoek naar de mogelijkheden voor het UMCG om scripties die er jaarlijks geschreven worden centraal op te slaan en toegankelijk te maken. De aanleiding van dit onderzoek is de wens in zicht te krijgen in wat er zoal geschreven wordt door studenten voor het UMCG.

In dit rapport staat de opzet en uitvoering van het onderzoek beschreven. Daarnaast geef ik aan het eind van het rapport op basis van mijn bevindingen advies aan het UMCG.

Graag wil een aantal mensen bedanken die me hebben geholpen tijdens mijn afstudeerperiode. Allereerst Jitka Vavra als begeleidster van het UMCG. Helaas werd zij gedurende mijn onderzoeksperiode ziek, maar ze heeft desondanks mij toch tot het laatst toe weten te begeleiden. Daarnaast Jan Pols die als opdrachtgever optrad. Verder wil ik Josef Sennekool bedanken voor zijn begeleiding vanuit de opleiding en Roel Hoving in zijn rol als tweede begeleider.

Verder wil ik graag mijn ouders bedanken voor hun steun, maar ook omdat ze me hebben geholpen met de spelling en grammatica.

Tot slot wil ik iedereen bedanken die mee gewerkt heeft aan het onderzoek in welke vorm dan ook.

Simon Brandenburgh
Juni 2008

INHOUDSOPVAVE

SAMENVATTING	1
1 INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING TOT HET ONDERZOEK	5
1.2 DOEL VAN HET ADVIES.....	5
1.3 PROBLEEMBESCHRIJVING	5
1.4 ORGANISATIE WAARBINNEN HET ONDERZOEK ZAL WORDEN UITGEVOERD.....	6
1.5 LEESWIJZER	6
2 VERANTWOORDING VAN HET ONDERZOEK	7
2.1 ONDERZOEKSMETHODEN.....	7
2.1.1 Literatuurstudie	7
2.1.2 Inventarisatie	7
2.1.3 Interviews.....	7
2.2 OPZET VAN HET ONDERZOEK.....	8
2.2.1 literatuuronderzoek	8
2.2.2 Interviews met betrokkenen	8
2.2.3 Onderzoek bij andere instellingen	8
2.2.4 Oplossingsrichtingen beschrijven	8
2.2.5 Advies en implementatieplan	8
2.3 ZOEKVERANTWOORDING.....	9
3 INTERNE EN EXTERNE ANALYSE.....	11
3.1 METHODEN	11
3.2 INTERNE ANALYSE RESULTATEN INVENTARISATIE	12
3.2.1 Aantallen.....	12
3.2.2 Soorten scripties.....	12
3.2.3 Afdelingen.....	13
3.3 INTERNE ANALYSE RESULTATEN INTERVIEWS	13
3.3.1 Beleid.....	13
3.3.2 Opslag en toegang van de scriptie in het UMCG.....	14
3.3.3 Proces van aanleveren bij de CMB	15
3.3.4 Beheer van de scripties door de CMB	15
3.4 EXTERNE ANALYSE.....	15
3.4.1 Rijksuniversiteit Groningen	15
3.4.2 Vrije Universiteit Amsterdam.....	16
3.4.3 Universiteit van Utrecht	16

3.4.4 Universiteit van Maastricht	17
3.4.5 HBO Kennisbank.....	18
3.5 SAMENVATTING INTERNE EN EXTERNE ANALYSE	18
3.5.1 Interne analyse	18
3.5.2 Externe analyse	19
4 OPLOSSINGSRICHTINGEN	21
4.1 METHODEN	21
4.2 OPSLAGSYSTEEM.....	21
4.2.1 Repositories.....	21
4.2.2 Metadata.....	21
4.2.3 Formats.....	23
4.2.4 Bewaartermijnen	23
4.2.5 Juridische aspecten met betrekking tot opslag van scripties	23
4.3 ORGANISATORISCHE MOGELIJKHEDEN	24
4.3.1 Proces van aanleveren en toestemming	24
4.3.2 Beheer van het systeem	24
4.3.3 Gebruikers en belanghebbenden van de toegankelijke scripties.....	24
4.4 SAMENVATTING.....	25
5 ADVIES VOOR HET UMCG.....	27
5.1 OPBOUW VAN HET ADVIES.....	27
5.2 SYSTEEM VAN OPSLAG EN TOEGANKELIJKHEID	27
5.2.1 Opslag van de scripties.....	27
5.2.2 Toegankelijkheid van de scripties.....	27
5.3 ORGANISATORISCH ADVIES	29
5.3.1 Beleid	29
5.3.2 Proces van aanleveren	30
5.3.3 Beheer.....	30
5.4 VOOR EN NADELEN VAN HET TOEGANKELIJK MAKEN VAN DE SCRIPTIES.....	30
5.5 IMPLEMENTATIE	31
5.6 SAMENVATTING.....	31
LITERATUURLIJST	33
BIJLAGE 1 HET UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM GRONINGEN.....	35
1.8 HET UMCG IN GETALLEN	40
BIJLAGE 2 INTERVIEWVRAGEN UMCG.....	41
BIJLAGE 3 INTERVIEW VRAGEN ANDERE UMC'S.....	42
BIJLAGE 4 AANTALLEN EN OPLEIDINGSRICHTINGEN VAN STUDENTEN	43
BIJLAGE 5 ONDERZOEKSVORSTEL	44

Samenvatting

Inleiding

Jaarlijks worden er binnen het UMCG een groot aantal scripties geschreven. Van lang niet alle scripties is bekend wat er mee gebeurt. In die scripties kan kennis opgeborgen liggen die voor anderen relevant is.

Om inzicht te verkrijgen hoe het UMCG het beste met scripties om kan gaan is een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het UMCG om scripties toegankelijk te maken.

Methoden van onderzoek

Om de vraag te kunnen beantwoorden is er gebruik gemaakt van literatuur en empirisch onderzoek. Eerst is de relevante beschikbare literatuur geraadpleegd en er is gebruik gemaakt van interviews. Naast een interne analyse heeft er ook een externe analyse plaatsgevonden. Het UMCG is niet de enige instelling die te maken heeft met grote hoeveelheden scripties, er is ook gekeken naar hoe vergelijkbare instellingen met scripties omgaan.

Dit onderzoek heeft geleid tot een inzicht in de omvang van het aantal scripties en een advies hoe men in het UMCG het meest effectief scripties toegankelijk kan maken.

Interne en externe analyse

Om te achterhalen waar in het UMCG scripties geschreven worden en om welke aantallen het gaat heeft er een inventarisatie van de stageaanvragen bij het stagebureau van het jaar 2007 plaatsgevonden. Het bleek echter dat niet alle studenten via het stagebureau binnen komen, ook via andere kanalen komen studenten binnen om stage te lopen in het UMCG zoals via het Steunpunt Klinische Fase en de vervolgopleidingen van het Wenckebach Instituut. Jaarlijks lopen er tussen de 1350 en 1400 studenten stage binnen het UMCG. Dit is het totale aantal stagairs dat jaarlijks in het UMCG aanwezig is. Jaarlijks worden er naar schatting 1000 scripties geschreven binnen het UCMG waarvan zo'n 400 in de CMB terecht komen. Schattenderwijs gaat het

om in het UMCG jaarlijks om ongeveer 600 scripties. Een exact aantal is niet te geven omdat uit de inventarisatie van de stageaanvragen niet duidelijk werd of een stage een scriptie opleverde. De achtergronden van de opleidingen zijn zeer divers, variërend van MBO, HBO en WO niveau. Niet alleen medische en paramedische opleidingen maar ook niet medische opleidingen. De studenten van het MBO zijn verder buiten beschouwing gelaten in het onderzoek omdat ze voornamelijk een meewerkende stage doen en geen onderzoek zoals bij HBO en WO wel het geval is.

Wat op viel tijdens de inventarisatie van de stageaanvragen, was dat de beschrijving van de stage op het aanvraagformulier in de meeste gevallen geen duidelijkheid verschaftte of het ging om een stage of afstudeerstage. Of te wel of de stage een scriptie op leverde of niet.

Uit de interviews met de medewerkers van het UMCG kwam naar voren dat iedere afdeling op eigen wijze omgaat met de scripties. De ene afdeling legt een eigen bibliotheek aan, bij een andere afdeling komt de scriptie bij de opdrachtgever terecht. Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat de Centrale Medische Bibliotheek scripties van de Faculteit Medische Wetenschappen opslaat en toegankelijk maakt. Het gaat om scripties van de opleidingen Geneeskunde, Tandheelkunde, Bewegingswetenschappen.. Ze worden voor vijf jaren bewaard en daarna vernietigd. De scripties die niet onder de Faculteit Medische Wetenschappen, of relevant zijn voor de functie van de CMB, komen niet in de CMB terecht. Aparte afspraken zijn er gemaakt voor het opslaan van scripties van de opleidingen Mondzorgkunde en HBO-V in de CMB.

Alle geïnterviewden binnen het UMCG reageerden positief op het idee om scripties die nu niet in de CMB opgeslagen worden, centraal op te slaan en toegankelijk te maken. Daarbij werden de volgende kanttekening geplaatst; op de werkvloer moet men er zo min mogelijk werk van hebben. Van belang is verder dat er rekening wordt gehouden met

de privacy van de auteur en begeleider en dat het mogelijk moet zijn om een gedeelte van de inhoud af te scherm.

Na de interne analyse is een externe analyse uitgevoerd bij vier universiteiten en de HBO kennisbank. De laatste is een gezamenlijke databank van Nederlandse hogescholen voor HBO scripties. Wat opviel was dat elke universiteit gebruik maakt van een repository (digitale databank) om de scripties op te slaan en toegankelijk te maken. Bij twee universiteiten gebeurde dat in een eigen ontwikkelde repository en bij twee gebeurde dat met gestandaardiseerde software. De repositories werden bij alle universiteiten opgezet door de universiteitsbibliotheken. Het proces van aanleveren lag bij alle universiteiten bij de student en de faculteiten. De faculteiten bepalen de criteria waaraan een scriptie moet voldoen om toegankelijk gemaakt te worden. De HBO kennisbank is opgezet door een samenwerkingsverband en beheert. Elke hogeschool bepaalt zelf welke scripties worden opgenomen.

Bij alle universiteiten en ook de HBO kennisbank is men nog bezig met een verdere ontwikkeling en optimalisering van het systeem en procedure. Bij geen enkele instelling doen alle faculteiten al mee. Bezwaren die naar voren kwamen waren dat het werk van studenten maar ook docenten publiek toegankelijk is. De kans op plagiaat is vergroot aanwezig. Voordelen zijn dat een instelling kan laten zien wat er voor werk geleverd wordt, visitatiecommissies kunnen aan de hand van het werk van studenten de opleidingen beoordelen en kennis is beschikbaar voor meerdere personen.

Juridische aspecten

Het UMCG heeft op twee verschillende manieren te maken met juridische aspecten van scripties. Het UMCG is voor een deel van de studenten opleidingsinstituut en voor een ander deel is het UMCG opdrachtgever. Als opleidingsinstituut heeft het UMCG te maken met de wettelijke bepalingen die gelden voor onderwijsinstellingen.

Voor de scripties waarvoor het UMCG de opdrachtgever is valt ze onder de wet auteursrecht. Hierbij geldt dat er geen bewaarderplichting is voor een scriptie. Het auteursrecht is ligt in eerste instantie bij de onderwijsinstelling. Maar in veel gevallen ligt het beheer van het auteursrecht bij de student.

Het auteursrecht is al overgedragen en komt bij de ondertekening van het stagecontract te liggen bij het UMCG.

De oplossingsrichtingen

Het opslaan en toegankelijk maken van een scriptie kan gebeuren aan de hand van de repositories. Dit zijn digitale databases waarin de bestanden digitaal opgeslagen en toegankelijk kunnen worden gemaakt. Scripties kunnen in een word of in PDF file worden opgeslagen. Er zijn wel meerdere formaten mogelijk.

Het UMCG heeft een bijzondere positie, aan de ene kant is het UMCG als opdrachtgever niet verplicht om scripties op te slaan en te bewaren maar aan de andere kant kent het UMCG die verplichting wel als onderwijsinstelling voor de studies Geneeskunde, Tandheelkunde en van de RUG en de studies Mondzorgkunde en HBO-V.

Voor onderwijsinstellingen geldt een bewaarderplichting voor scripties van minimaal vijf jaar dat geldt ook voor de scripties van de Faculteit Medische Wetenschappen. Voor de scripties die geschreven worden voor andere studierichtingen is het UMCG alleen opdrachtgever en geldt er geen bewaarderplichting.

Wel dient er rekening gehouden te worden met auteursrecht. Het auteursrecht ligt bij de onderwijsinstelling. Het UMCG is dat voor de opleidingen Medische Wetenschappen. Maar niet voor de niet medische opleidingen. Hierin is voorzien in het stagecontract van het UMCG. Daarin is een bepaling opgenomen waarin de student het auteursrecht en het intellectueelrecht overdraagt aan het UMCG.

De adviezen voor het UMCG zijn als volgt:

Beleid

Als eerste moet er een centraal beleid voor het UMCG worden opgesteld. Op dit moment gaat elke afdeling naar eigen inzicht om met het werk van studenten. Dit komt door het ontbreken van beleid. In dit beleid kan worden opgenomen dat alle scripties centraal opgeslagen en gepubliceerd moeten worden.

De mogelijkheid bieden om alleen een uittreksel in de repository op te nemen, terwijl de volledige scriptie op de afdeling blijft.

De criteria om een verslag of scriptie op te nemen zijn dat de scriptie met een voldoende moet zijn beoordeeld en de opdrachtgever toestemming gegeven moet hebben. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door de repository zo te bouwen dat de student het verslag aanlevert (upload) en de opdrachtgever een mail krijgt met de oproep om toestemming te geven

Praktische regelingen

Om overzichtelijk te houden welke studenten er een scriptie opleveren, dient het stageaanvraagformulier te worden aangepast. Deze aanpassing zou kunnen bestaan uit een invulhokje met de vraag of de stage een scriptie oplevert of niet.

Daarnaast zou er op het stageaanvraagformulier een vraag kunnen komen of de student akkoord gaat met het feit dat zijn of haar scriptie wordt opgeslagen en gepubliceerd binnen het UMCG.

Het stagebureau moet erop toe gaan zien dat de scripties ook daadwerkelijk ingeleverd worden.

Naast scripties kunnen ook de verslagen van derdejaarsstudenten opgeslagen en gepubliceerd worden. Deze verslagen bevatten vaak waardevolle informatie die anders verloren gaat.

In het systeem moet een mogelijkheid komen voor het onder embargo plaatsen van een scriptie, zodat het publiceren van een scriptie een promotie of publicatie niet in de weg hoeft te staan. Wanneer er in een scriptie of verslag inhoud staat die niet gepubliceerd mag worden,

moet de opdrachtgever dit aangeven en de scriptie zo laten aanpassen dat deze wel gepubliceerd kan worden.

Opslag en beheer

Het UMCG kan gebruik maken van de diensten van de Universiteitsbibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen. Zij kunnen de repository bouwen voor het UMCG. Zij verzorgen ook de technische ondersteuning. De software is al aanwezig deze hoeft niet te worden aangeschaft. Wel zijn er extra kosten voor de uren die gepaard gaan met de opzet en het beheer van de repository. Het gaat ongeveer hierom 50 uren extra en totaal van 83.33 uren op jaarbasis. Het beheer van de repository zou de CMB op zich kunnen nemen. Op dit moment voert zij al een gedeelte van het totale aantal scripties binnen het UMCG in. De medewerkers van de CMB zijn informatiespecialisten en hebben al ervaring op dit gebied.

De scripties en verslagen blijven bewaard zodat het aantal scripties in de repository kan groeien.

1 Inleiding

Deze scriptie is tot stand gekomen naar aanleiding van een onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het UMCG. Het onderzoek is gericht op de mogelijkheden om scripties centraal op te slaan en toegankelijk te maken binnen het UMCG.

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Het UMCG is een grote en dynamische organisatie waarin veel ontwikkelingen gaande zijn. Het UMCG biedt veel mogelijkheden voor studenten om af te studeren. Een aantal van de studenten die komen afstuderen bij het UMCG komen binnen via het Wenckebach Ontwikkelplatform, onderdeel van het UMCG. Het Ontwikkelplatform biedt studenten opdrachten aan binnen het UMCG. Binnen een grote organisatie gebeurt er veel en daarom zijn er binnen het UMCG studenten te vinden die van allerlei studierichtingen afkomstig zijn. Slechts een gedeelte van alle studenten die bij het UMCG afstuderen komt binnen via het Ontwikkelplatform. Er bestaat geen overzicht van hoeveel studenten er precies zijn en wat voor onderzoeken al deze studenten doen en wat er gebeurt met de scripties. Een deel van de scripties komt bij het Ontwikkelplatform terecht maar dat zijn lang niet alle scripties die geschreven worden in het UMCG. De aanleiding is dat men waardevolle informatie terug kunnen vinden.

1.2 Doel van het advies

Het doel van het advies is de opdrachtgever inzicht te geven op welke manier het UMCG toegang kan verkrijgen tot de verborgen kennis die aanwezig is. Hiervoor zal worden gekeken of er behoefte is om de scripties die nog

niet in de CMB worden opgeslagen toegankelijk te maken en zo ja op welke manier zal dat moeten gebeuren

1.3 Probleembeschrijving

Jaarlijks wordt een groot aantal scripties geschreven binnen het UMCG. Wat er gebeurt met deze scripties is in veel gevallen onbekend. Een gedeelte van de scripties komt bij het Ontwikkelplatform terecht, maar dat is slechts een klein deel van het totale aantal dat binnen het UMCG geschreven wordt. In deze scripties kan informatie opgeborgen zijn waar meerdere mensen profijt van zouden kunnen hebben wanneer ze beschikbaar zouden zijn. Met deze gedachte kwamen de volgende vragen: is het mogelijk om zicht te krijgen op de scripties die geschreven worden? Op welke manier kan ervoor gezorgd worden dat anderen wel gebruik kunnen maken van informatie die nu vaak niet toegankelijk is.

Deze probleemstelling richt zich op twee aspecten, namelijk een organisatorisch en een technisch aspect. De hoofdvraag die gesteld is aan het begin van het onderzoek luidt als volgt:

“Op welke wijze kan het UMCG de kennis die in scripties opgeborgen ligt het meest efficiënt beschikbaar stellen?”

Om een zo compleet mogelijk antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag worden in dit onderzoek de volgende deelvragen beantwoord.

Wat is de huidige situatie?

1. Wat is het huidige opbergsysteem van scripties in het UMCG?
2. Welk beleid is er voor de scripties in het UMCG?
3. Wie zijn de gebruikers van het opbergsysteem?
4. Wie hebben er belang bij de toegankelijke scripties?
5. Om wat voor soort scripties gaat het?
6. Om hoeveel scripties gaat het?
7. Op welke afdelingen van het UMCG worden de scripties geschreven?

8. Hoelang worden scripties in het UMCG en andere instellingen bewaard?

Welke mogelijkheden zijn er om scripties toegankelijk te maken?

1. Welke systemen zijn er om scripties toegankelijk te maken?
2. Welke voor en nadelen hebben de beschikbare systemen?
3. Welke mogelijkheden zijn voor het UMCG beschikbaar?
4. Aanbevelingen op het verwerven van de scripties.
5. Waar worden de scripties aangeboden en wie gaat ze invoeren?
6. Door wie worden de scripties aangeleverd?
7. Wie moet er toestemming geven om een scriptie in de database in te voeren?
8. Wat is de wet en regelgeving m.b.t. tot de privacy en bescherming persoonsgegevens?
9. Hoe worden scripties aangeleverd?

6

Hoe kunnen de scripties het beste toegankelijk worden gemaakt?

1. Hoe kunnen de scripties het beste ontsloten worden?
2. Welke beschrijving moet er worden meegenomen?
3. Hoelang moeten de scripties in de database beschikbaar blijven?
4. Hoe kunnen de scripties weer teruggevonden worden?
5. Welke onderwerpscodes kunnen worden gebruikt?
6. Wat zijn de belangrijkste voor en nadelen van de toegankelijke scripties?

Adviezen:

1. Welke systemen zijn er voor het UMCG mogelijk?
2. Welke zou ik aanbevelen om te gebruiken?
3. Welke voordelen heeft het UMCG juist met dat systeem?
4. Hoe kan het nieuwe systeem/beleid het beste bekend gemaakt worden aan de gebruikers?

Aan de hand van deze vragen zal de hoofdvraag beantwoordt worden.

1.4 Organisatie waarbinnen het onderzoek zal worden uitgevoerd

Het onderzoek zal worden uitgevoerd in opdracht van het Universitair Medisch Centrum Groningen; dit is een grote en brede organisatie. Het ziekenhuis wordt wel een 'stad in een stad' genoemd vanwege haar omvang. Er zijn 1300 bedden en er werken 9000 mensen. Per jaar zijn er 31000 opnames en 32000 mensen komen per jaar naar de Centrale Spoedopvang. Er studeren ongeveer 3400 studenten. Voor details en achtergronden van het UMCG verwijs ik naar bijlage 1.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit 8 hoofdstukken.

- Hoofdstuk 1: De inleiding van het rapport. Hierin staat de aanleiding, doel van het advies, probleembeschrijving en de hoofd en deelvragen beschreven.
- Hoofdstuk 2 De methoden van onderzoek. Dit hoofdstuk is een verantwoording van de onderzoeksmethoden. Ook de opzet van het onderzoek wordt hierin beschreven
- Hoofdstuk 3: De interne en externe analyse, hierin wordt de huidige situatie binnen het UMCG beschreven en de de situatie hoe andere UMC's of vergelijkbare instellingen met scripties omgaan.
- Hoofdstuk 4: de oplossingsrichtingen in dit hoofdstuk worden de mogelijke oplossingen om scripties op te slaan en toegankelijk te maken beschreven. Welk systeem is mogelijk, en welke organisatorische mogelijkheden zijn er en waarmee dient rekening te worden gehouden.
- Hoofdstuk 5: Advies voor het UMCG

2 Verantwoording van het onderzoek

Om het onderzoek goed te onderbouwen zal in dit hoofdstuk de verantwoording van de opzet en uitvoering van het onderzoek worden beschreven. Geen enkel onderzoek kan standhouden zonder een goed gefundeerde onderbouwing van de gekozen onderzoeksmethoden.

2.1 Onderzoeksmethoden

Het onderzoek is te typeren als empirisch onderzoek. Er is op verschillende plaatsen gezocht naar relevante informatie om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is er zowel binnen het UMCG als buiten het UMCG naar relevante informatie gezocht. De daarvoor gebruikte onderzoeksmethoden zijn: literatuurstudie, inventarisatie stagairs en half gestructureerde interviews¹. De onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1.1 Literatuurstudie

Wat is er al geschreven over dit onderwerp? Alle mogelijke beschikbare literatuur wordt geraadpleegd. Dit kunnen boeken maar ook digitale bronnen van het internet zijn. Om het onderzoek goed te kunnen onderbouwen is het belangrijk om de daarbij horende literatuur te gebruiken. Voor de literatuur zal er gebruik worden gemaakt van de voorzieningen in de Centrale Medische Bibliotheek van het UMCG, de Hanzemediatheek van de Hanzehogeschool en de Openbare bibliotheek. Daarnaast zal er gebruik gemaakt worden van het intranet van het UMCG en het internet. Op deze manier hoop ik voldoende literatuur te verzamelen om mijn onderzoek te kunnen onderbouwen. Verder zal er gekeken worden of er informatie te vinden is bij andere

vergelijkbare instellingen en hoe deze omgaan met het opslaan en toegankelijk maken van scripties.

2.1.2 Inventarisatie

Om in kaart te kunnen brengen om welke aantallen scripties het gaat, is het noodzakelijk om te achterhalen op welke afdelingen de scripties worden geschreven en om welke aantallen het gaat. Om dit in kaart te kunnen brengen zal er gebruik gemaakt worden van de gegevens die beschikbaar waren via het stagebureau. Via dit bureau komen de meeste stagairs het UMCG binnen. Daarnaast komen er ook nog op andere wijze studenten binnen bij het UMCG; studenten geneeskunde via het Steunpunt Klinische Fase en medewerkers van het UMCG of andere perifeer ziekenhuizen via de vervolopleidingen die worden aangeboden door het Wenckebach Instituut. Door de stageaanvragen te inventariseren is het mogelijk om een recent beeld te krijgen van waar studenten binnen het UMCG werkzaam zijn en welke medewerkers betrokken zijn bij de scripties. De inventarisatie heeft als resultaat een lijst met namen van personen die relevant zijn voor een interview.

2.1.3 Interviews

Ter ondersteuning van mijn onderzoek maak ik gebruik van interviews. Er zullen interviews worden gehouden met medewerkers van het UMCG maar ook met medewerkers van andere instellingen. Dit gebeurt om in kaart te kunnen brengen hoe vergelijkbare instellingen met scripties omgaan en welke mogelijkheden er zijn voor het UMCG. De interviews zullen gebruikt worden om een compleet beeld te krijgen van de huidige en de gewenste situatie. Ook wil ik de interviews gebruiken voor het creëren van draagvlak van het onderzoek en eventueel advies. De respondenten krijgen dan de gelegenheid om hun bezwaren te noemen zodat die meegenomen kunnen worden in het advies.

¹ Succesvol afstuderen Jan van Wijk pag. 47

Voor de interviews heb ik twee vragenlijsten gemaakt; één vragenlijst is gericht op het UMCG en de andere is gericht op de andere instellingen. Door de interviews te houden met een identieke vragenlijst voor elke groep, kunnen door de antwoorden te vergelijken overeenkomsten en verschillen naar voren komen.

2.2 Opzet van het onderzoek

In de voorgaande paragraaf zijn de onderzoeksmethoden behandeld; in deze paragraaf komt de inzet van die methoden aan bod. Het onderzoek is op te delen in een verkennende, uitvoerende en een afsluitende fase. Hieronder staat welke onderzoeksactiviteiten per fase plaats zullen vinden.

2.2.1 literatuuronderzoek

De literatuurstudie zal in een verkennende fase plaatsvinden. Er zal gezocht worden naar de beschikbare literatuur met betrekking tot het onderwerp. Het gaat hierbij om literatuur die zowel binnen als buiten het UMCG te vinden is.

Na de literatuurstudie zal er een inventarisatie plaatsvinden waar studenten stagelopen binnen het UMCG om met behulp van die gegevens de huidige situatie binnen het UMCG te kunnen beschrijven. Dit gebeurt aan de hand van een inventarisatie van de stageaanvragen van het jaar 2007. Uit deze inventarisatie hoop ik een lijst met namen te kunnen samenstellen met relevante personen die ik kan benaderen voor een interview.

2.2.2 Interviews met betrokkenen

Op dit moment is wat er gebeurt met de scripties niet bekend. Om antwoord op die vraag te kunnen geven is het noodzakelijk om met betrokkenen te spreken. Deze informatie zal niet beschreven staan. De interviews hebben twee doelen; een compleet beeld te krijgen van de huidige situatie en draagvlak te creëren voor een eventuele oplossing.

2.2.3 Onderzoek bij andere instellingen

Het UMCG is niet de enige instelling die te maken heeft met een grote hoeveelheid scripties. Er zal worden gekeken naar hoe andere instellingen omgaan met scripties; welke ervaringen hebben ze met scripties en op welke manier worden ze opgeslagen en toegankelijk gemaakt. Er zal via internet worden bekeken welke instellingen daarvoor geschikt zijn. Allereerst zullen de andere UMC's worden benaderd. Wanneer vast staat welke instellingen benaderd zullen worden, zal er een afspraak met de contactpersoon van de betreffende instelling worden gemaakt voor een interview. Op deze manier hoop ik een compleet beeld te kunnen krijgen welke oplossingsrichtingen mogelijk zijn.

2.2.4 Oplossingsrichtingen beschrijven

In dit gedeelte van het onderzoek ga ik op basis van de resultaten uit de literatuurstudie en de interviews binnen en buiten het UMCG de mogelijke oplossingsrichtingen beschrijven. Dit is een verwerking van de resultaten uit de voorgaande onderzoeksfasen. Er zal in worden beschreven welke aspecten aan bod komen bij het toegankelijk maken van de scripties. Hierin komen de mogelijkheden van de technische maar ook de organisatorische factoren aan bod.

2.2.5 Advies en implementatieplan

Tot slot zal er advies worden gegeven aan het UMCG. Dit gebeurt op basis van de resultaten uit de voorgaande onderzoeksactiviteiten. Naast het advies zal er ook worden beschreven op welke wijze het advies uitgevoerd kan worden.

2.3 Zoekverantwoording

Zoekterm	Bron	Resultaten	Gebruikt	Datum	Evt. url
Repositries	Google	55900		5-3-2008	http://www.google.nl
Scriptiedatabase	Google				
Repositories	Google	47500		25-3-2008	http://www.google.nl
Bewaartermijnen scripties	Google	333	1		http://www.google.nl
Scripties	Intranet UMCG	200	1		http://intranet.umcg.nl
Scripties toegankelijk maken	Google	91 000		01-04-2008	http://www.google.nl
Repository systemen	Google	258000000		01-04-2008	http://www.google.nl
Open source systemen	Google	326000000		07-04-2008	http://www.google.nl
Repositories	Rug website	3	3	07-04-2008	http://www.rug.nl/Bibliotheek/catalogiBestanden/elekPubRUG/index
“bewaartermijnen”	PuBMed	0		29-04-2008	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez
“wettelijke bewaartermijnen”	Google	275	1	29-04-2008	http://www.google.nl
Auteursrecht	Google	1040000	2	29-04-2008	http://www.google.nl

3 Interne en externe analyse

Het UMCG krijgt op jaarbasis een groot aantal scripties te verwerken. Maar het UMCG is niet de enige instelling die te maken heeft met grote aantallen scripties. Om goed gefundeerd advies te kunnen geven heeft er een interne en externe analyse plaatsgevonden. Hieruit moet blijken hoe de huidige situatie is in het UMCG en daarbuiten met betrekking tot scripties.

Deze analyses zijn gemaakt aan de hand van de volgende deelaspecten: beleid, soorten, aantal, opslag en toegankelijkheid. Dit hoofdstuk is opgebouwd aan de hand van de volgende onderzoeksmethoden inventarisatie en interviews.

Naast het UMCG zijn er nog zeven UMC's in het land waar scripties geschreven worden. Hoe gaan zij om met de scripties van studenten? Kan het UMCG baat hebben bij de ervaringen van de andere UMC's. Om deze vraag te kunnen beantwoorden wordt hieronder de wijze waarop andere UMC's en vergelijkbare instelling omgaan met scripties beschreven.

3.1 Methoden

Om na te kunnen gaan of er een bestaande praktijk was voor de diverse deelaspecten van de afhandeling van scripties, heb ik eerst geprobeerd de aanwezige literatuur hierover te raadplegen. Het intranet, internet en de Centrale Medische Bibliotheek² gaven daarvoor aanwijzingen. Daarna ben ik naar het stagebureau gegaan en heb de stageaanvragen van het jaar 2007 geïntervieweerd³. Aan de hand van deze gegevens werd duidelijk op welke afdelingen scripties tot stand kwamen,

hoeveel stagairs er waren en welke mensen erbij betrokken waren.

De betrokken personen heb ik benaderd voor een interview en hen via een identieke vragenlijst bevestigd.⁴ Op deze manier lieten de antwoorden zich gemakkelijk met elkaar vergelijken en de overeenkomsten en de verschillen kwamen helder naar voren. De interviews heb ik uitgewerkt en teruggestuurd aan de geïnterviewde voor op- en/of aanmerkingen zodat eventuele gebreken er uitgehaald konden worden voordat ik ze ging gebruiken.

Om een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden heb ik gekeken hoe vergelijkbare instellingen omgaan met scripties. Allereerst heb ik op het internet gezocht naar de andere UMC's. Bij de meeste UMC's werd ik door gelinkt naar de website van de universiteitsbibliotheek. Via de leidinggevende van mijn begeleider binnen het UMCG heb ik een oproep laten plaatsen op NedBib, een platform voor IDM specialisten; daarop kwamen enkele reacties van Universiteitsbibliotheken. Deze mensen heb ik eerst per mail benaderd en later telefonisch een afspraak mee gemaakt. Ik heb gekozen voor UMC's omdat deze instellingen met grote hoeveelheden scripties te maken hebben.

Het bleek echter dat de UMC's zelf niet heel veel doen met scripties; dat gebeurt via de universiteitsbibliotheken. Vandaar dat ik heb gekozen om degenen te benaderen die reageerden via Nedbib.

Ik heb contact gehad met vier instellingen, allen universiteiten. Deze waren de Rijksuniversiteit Groningen, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit Utrecht en Universiteit van Maastricht. Met twee instellingen heb ik telefonisch contact gehad en twee instellingen heb ik bezocht. Daarnaast heb ik gekeken naar de HBO kennisbank; die informatie heb ik van de website gehaald. De externe analyse geeft niet direct antwoord op de oorspronkelijke vraag maar wel relevante informatie om de

² Centrale Medische Bibliotheek vanaf hier afgekort als: CMB

³ Voor de gegevens zie bijlage 4

⁴ Zie bijlage 2

oplossingrichtingen voor het UMCG straks te kunnen weergeven.

Bij alle instellingen heb ik dezelfde vragen voorgelegd. De uitwerking daarvan heb ik teruggestuurd voor eventuele aanvullingen of correcties.

De vragen zijn te vinden in de bijlage5 samen met de uitwerkingen van de gesprekken met de geïnterviewde personen.

3.2 Interne analyse resultaten inventarisatie

3.2.1 Aantallen

Op jaarbasis zijn er tussen de 1350 en 1400 studenten die stagelopen in het UMCG, daaronder vallen alle studenten WO, HBO, MBO en de medewerkers die een vervolgopleiding volgen in het UMCG.

De onderstaande tabel is samengesteld op basis van gegevens van het stagebureau en het Bureau Klinische Fase.

Groep	Aantallen 2007
WO studenten	541
HBO studenten	144
MBO	315
Medewerkers met vervolgopleiding	350-400
Totaal	1350-1400 stagiaires

Bron: stageaanvragen 2007 Wenkebach Instituut en Bureau Klinische Fase

Een exacte weergave van het aantal scripties is niet te geven. De beschrijvingen van de stages op de stageaanvraagformulieren verschaffen meestal geen duidelijkheid of de stage een scriptie oplevert of niet.

De studenten komen van de meest uiteenlopende studierichtingen. De grootste groepen studenten komen van de studie Geneeskunde (410 per jaar) deze groep komt binnen via het Bureau klinische Fase. En de andere

⁵ Zie bijlage: 3

opleidingen van de Faculteit Medische Wetenschappen van de RUG. De scripties van deze studenten komen al in de CMB terecht.

De andere grote groep is afkomstig van de vervolgopleidingen (350-400 per jaar) zij komen binnen via het Wenkebach Instituut. Voor een overzicht van alle studierichtingen verwijst ik u naar de bijlage6.

3.2.2 Soorten scripties

In het UMCG worden scripties op HBO of WO niveau geschreven. Er zijn ook MBO studenten die stage lopen in het UMCG maar deze stages worden niet afgerond met een voor de gebruikersgroep relevante scriptie. Het gaat bij MBO stages veelal om meewerkende stages. De stages van HBO zijn onder te verdelen in derdejaarsstages en afstudeerstages. Beide soorten stages leveren een verslag op. De wetenschappelijke stages bevatten altijd een deelonderzoek en een deel participatie. Dit kan worden afgesloten met een scriptie, proefschrift of een promotie. De opleidingen kunnen zowel (para)medische als niet-medische opleidingen zijn.

Niet alleen studenten maar ook medewerkers van het UMCG en omringende ziekenhuizen lopen stage in het UMCG en schrijven een scriptie of stageverslag. De werkstukken van medewerkers zijn niet gelijk aan de verslagen die studenten schrijven. Dit komt omdat aan de medewerkers andere eisen⁷ worden gesteld dan aan de studenten.

Veel verslagen die geschreven worden zijn gericht op een specialisme van een afdeling maar er zijn ook scripties van studenten die naar het proces kijken. Die scripties kunnen van belang zijn voor meerdere afdelingen. De meeste geïnterviewden gaven aan dat de inhoud van de meeste scripties wel openbaar zijn, maar dat ze soms twijfelden of andere afdelingen belang zouden kunnen hebben bij die onderzoeken.

⁶ Zie bijlage: 4

⁷ De eisen die aan medewerkers worden gesteld hebben een directie relatie met de beroepspraktijk.

Er zijn scripties met openbare en niet openbare inhoud. Bij de scripties met openbare inhoud kan het gaan om een nieuwe techniek of behandelmethode van een ziekte. De reden dat een scriptie niet openbaar gemaakt wordt heeft te maken met privacy gevoelige gegevens die in de scripties verwerkt staan, maar het kan echter ook zo zijn dat een scriptie nog gebruikt wordt voor een promotie. Sommige afdelingen wensen bepaalde informatie niet openbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld wanneer een afdeling niet zo positief uit een onderzoek komt, dan wil men niet dat anderen dat kunnen lezen. Een andere reden kan zijn dat de informatie anders geïnterpreteerd kan worden dan feitelijk bedoeld wordt.

3.2.3 Afdelingen

Verspreid over alle afdelingen van het UMCG doen studenten hun stage of afstudeer onderzoek. Via het stagebureau komen bijna alle stagairs binnen bij het UMCG. De studenten Geneeskunde komen binnen via het Bureau Klinische Fase. Vanuit de stageaanvragen kwam naar voren dat veel voorkomende afdelingen waar studenten terecht komen zijn: Chirurgie, Dermatologie, Genetica, Interne Geneeskunde, Medische Biologie, Ontwikkelplatform, Orthopedie, Radiologie, Radiotherapie, Thoraxcentrum, Wenckebach Instituut en de Ziekenhuisapotheek. Naast afstudeerders zijn er ook stagairs die hun derdejaarsstage of praktijkstage hier doen. Deze stages leveren in de meeste gevallen een verslag op. In de interviews is meerdere keren aangegeven of het niet zinvol is om naast de afstudeerscripties ook de verslagen van derdejaarsstages op te slaan en toegankelijk te maken.

3.3 Interne analyse resultaten interviews

Naast de inventarisatie zijn er 11 interviews met medewerkers van het UMCG gehouden. De resultaten van

deze interviews staan hieronder. De uitwerkingen van de interviews is te vinden in de bijlage 8.

3.3.1 Beleid

Uit mijn onderzoek blijkt dat er in het UMCG geen centraal beleid is met betrekking tot alle scripties. Er is wel beleid voor de scripties die in de CMB komen maar voor de andere scripties is geen beleid. De scripties in het UMCG worden geschreven aan de hand van de eisen van instelling vanwaar stage wordt gelopen. Uit een inventarisatie van de stageaanvragen bij het stagebureau kwam naar voren dat er meer scripties worden geschreven in het UMCG dan die niet in de CMB terecht komen. Deze scripties komen niet tot het taakgebied van de CMB behoren, in paragraaf 4.4 wordt verder uitgewerkt welke scripties wel in de CMB terecht komen.

Verspreid over het hele ziekenhuis doen studenten onderzoek. De uitkomsten van die onderzoeken, neergelegd in scripties en werkstukken van deze studenten, komen vaak terecht bij de opdrachtgever of begeleider. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor wat er met de scriptie gebeurt. Een klein deel van alle geschreven scripties komt in de CMB terecht maar het overgrote deel blijft liggen op de afdelingen.

Niet alle scripties die in het UMCG geschreven worden komen in de CMB terecht maar alleen de scripties van de opleidingen Geneeskunde, HBO-V, Mondzorgkunde, Bewegingswetenschappen en Tandheelkunde afkomstig zijn. De scripties die onderdeel van de opleiding HBO-V zijn, en in de CMB worden opgenomen, bevatten onderwerpen over het UMCG gaan. De CMB heeft als functie het beschikbaar maken van wetenschappelijke informatie voor onderzoekers, medici, paramedici en studenten van het UMCG.

Verder worden alle verslagen van de klinische lessen opgenomen in de CMB. De andere scripties komen niet in de CMB terecht omdat ze niet relevant zijn met betrekking tot de doelstelling van de CMB.

Zie bijlage 3

Een paar afdelingen⁹ hebben een eigen bibliotheek aangelegd waarin de scripties bewaard worden. Wat opvalt, is dat iedere afdeling op zijn eigen wijze met het werk van studenten omgaat maar wel zijn daarin parallellen te trekken. De scripties die niet naar de CMB gaan komen of in eigen bibliotheek terecht of ze belanden bij de opdrachtgever

3.3.2 Opslag en toegang van de scriptie in het UMCG

Het werk van studenten wordt op verschillende wijzen opgeslagen. Een klein gedeelte van het totale aantal geproduceerde scripties komt in de CMB terecht. Alle scripties van de opleidingen Geneeskunde, Tandheelkunde en Bewegingswetenschappen van de Faculteit der Medische Wetenschappen komen in de CMB. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt voor het opnemen scripties van de opleidingen Mondzorgkunde en HBO-V. Deze scripties komen in catalogus van de CMB.

De metadata die een scriptie meekrijgt zijn: titel, onderwerp, auteur. De begeleider wordt alleen opgenomen als deze als auteur gepresenteerd wordt.

Uit de interviews werd duidelijk dat iedere afdeling op eigen wijze met het werk van de studenten omgaat. Zo hebben de afdeling Radiotherapie en de Ziekenhuisapotheek een eigen bibliotheek waar de scripties in terecht komen. Bij andere afdelingen komen de scripties bij de opdrachtgever terecht. Dit gebeurt onder andere bij het Thoraxcentrum en Radiologie. De opdrachtgever is degene die bepaalt voor wie de scriptie relevant is. Dit is een eerste knelpunt bij het openbaar maken van de scripties.

Bij de ene afdeling is bekend dat een scriptie er is, bij een andere niet. Bij de afdeling Radiologie komt een verslag eerst in de koffiekamer te liggen voordat het in het archief wordt gezet. Op die manier hebben de medewerkers van de afdeling de gelegenheid kennis te nemen van het onderzoeken die door studenten worden gedaan. Het gaat hier in de meeste gevallen om stageverslagen van derdejaarsstudenten MBRT.

⁹ het betreft hier de afdelingen Radiotherapie en de Ziekenhuisapotheek

Uit de voorgaande informatie is af te leiden dat het grootste gedeelte van alle scripties die binnen het UMCG geschreven worden, niet toegankelijk zijn. Alleen het beperkte aantal dat in de CMB staat is toegankelijk voor iedereen binnen het UMCG. Alle scripties die in CMB komen worden gecatalogiseerd maar krijgen geen trefwoorden of onderwerpsindeling. De scripties van Bewegingswetenschappen en de klinische lessen van de studie Geneeskunde worden niet gecatalogiseerd. De klinische lessen worden niet in opgenomen in de catalogus omdat het gaat om verslagen van verschillende momenten in de studie. Het zijn niet in alle gevallen afstudeerscripties. Aan de scripties van HBO-V worden wel trefwoorden toegekend. Deze zijn ook terug te vinden. De HBO-V scripties zijn uitleenbaar voor de medewerkers van het UMCG. Omdat mogelijk te maken krijgen deze scripties wel trefwoorden mee zodat ze eenvoudig terug te vinden zijn.

Scripties die bij de opdrachtgever terecht komen, zijn over het algemeen alleen toegankelijk als de opdrachtgever dat wil. De indruk die hierbij ontstaat, is dat er binnen het UMCG een sterke autonome structuur bestaat van de diverse afdelingen. Bij de afdelingen met een eigen bibliotheek zijn de scripties wel toegankelijk voor de medewerkers van de afdeling, maar het is lang niet bij alle medewerkers van de afdeling bekend wat er aan scripties in staat.

Ook worden de scripties die in een dergelijke eigen bibliotheek gezet worden meestal niet gecatalogiseerd waardoor er in de meeste gevallen niet bekend is wat er in de bibliotheek aanwezig is en het niet mogelijk is om ze snel en overzichtelijk terug te vinden.

Bij de ziekenhuisapotheek maakt de documentalist wel een databaseoverzicht met de scripties die er bewaard worden, maar deze database is niet veel meer dan een overzicht. De scripties zelf worden fysiek bewaard in de eigen bibliotheek.

3.3.3 Proces van aanleveren bij de CMB

Zoals al eerder genoemd, komt er maar een gedeelte van de scripties die studenten in het UMCG maken in de CMB terecht.

De scripties worden op verschillende wijzen bij de CMB aangeleverd. De scripties van HBO verpleegkunde worden aangeleverd via het secretariaat van het Wenckebach Instituut. De scripties van de opleidingen Zorgwetenschappen, Geneeskunde, Tandheelkunde en Bewegingswetenschappen worden door het secretariaat van Zorgwetenschappen aangeleverd. Dit secretariaat voor Zorgwetenschappen zit bij de voormalige Faculteit Medische Wetenschappen. Alle aangeleverde scripties hebben toestemming van de opdrachtgever of het secretariaat van de opleider om toegankelijk te worden gemaakt.

3.3.4 Beheer van de scripties door de CMB

Er zijn twee medewerkers die de scripties invoeren in de CMB. Dit proces is niet gelijk voor alle scripties die bij de CMB terecht komen. Alle scripties die bij de CMB worden aangeboden worden ingevoerd en gecatalogiseerd en liggen ter inzage in de bibliotheek. Alleen de HBO-V scripties zijn uitleenbaar voor medewerkers van het UMCG. Ze worden toegankelijk gemaakt in de on-line werkcatalogus van de Rijksbibliotheek Groningen. Het systeem dat daarvoor gebruikt wordt is WinBW van fabrikant OCLC.

Verslagen van de klinische lessen komen in de CMB terecht ter inzage, maar ze worden niet opgenomen in de catalogus. De onderwerpen van die verslagen gaan niet, zoals bij de HBO-V scripties wel het geval is, over het UMCG.

3.4 Externe analyse

Er is contact geweest met vier instellingen; hieronder staan de resultaten beschreven.

3.4.1 Rijksuniversiteit Groningen

Bij de Rijksuniversiteit Groningen zijn de Faculteiten Economie & Bedrijfskunde en Gedrag & Maatschappijwetenschappen en de Centrale Medische Bibliotheek actief met het toegankelijk maken van scripties. De Faculteit Economie & Bedrijfskunde heeft scripties online toegankelijk via de website. Bij Gedrag en Maatschappijwetenschappen zijn de scripties alleen toegankelijk voor medewerkers en studenten van de faculteit. Welke scripties in de CMB toegankelijk worden gemaakt staat beschreven in hoofdstuk 3.3.4. Er worden bij de Faculteiten B&E en GMW alleen scripties opgeslagen van master opleidingen, geen scripties van bachelor opleidingen.

Proces van aanleveren

Het aanleveren gebeurt bij de faculteiten. De universiteitsbibliotheek zet alleen de dienst op, het applicatiebeheer van de scripties ligt bij de Faculteit afzonderlijk. De scripties worden daar digitaal door de studenten aangeleverd en via de begeleiders op de website van de RUG gepubliceerd. Een scriptie kan ook voor een bepaalde tijd onder embargo worden aangeleverd. Dat betekent dat een scriptie wel wordt aangeleverd maar nog niet gepubliceerd mag worden in verband met promotie of gevoeligheid van de gegevens. De criteria die aan een scriptie worden gesteld om opgenomen te worden levert soms onduidelijkheden op. Het komt voor dat niet precies bekend is of een scriptie wel of niet gepubliceerd mag worden. Het is daarom belangrijk van te voren duidelijk vast te stellen wat wel en wat niet gepubliceerd mag worden. Er moet beseft worden dat het publiceren van een scriptie gevolgen kan hebben. Het is niet bekend wat er met de informatie gedaan wordt.

Beheer van de scripties

Het beheer van het opslagsysteem ligt bij de faculteit. De universiteitsbibliotheek bouwt een repository en doet de technische ondersteuning. De scripties die in de repository worden ingevoerd blijven daarin staan tot ze niet meer beschikbaar hoeven te zijn voor het publiek. De bewaartijd

varieert en is per Faculteit verschillend maar bij de CMB is dat minimaal vijf jaar. Als ze niet meer toegankelijk hoeven te zijn omdat de onderwerpen niet meer actueel zijn of de scriptie is sterk verouderd dan gaan ze naar het archief van de Koninklijke bibliotheek.

Opslag van de scripties

De scripties worden opgeslagen in een zelfgebouwd opslagsysteem van de RUG. Dit systeem is gebouwd met Wildfire. De software is ontwikkeld door RUG. Het voordeel hiervan is dat de software aangepast kan worden aan de wensen van elke faculteit. Een nadeel is dat scripties niet gescand kunnen worden op plagiaat. Bij de studie Geneeskunde is deze wens wel aanwezig. Op dit moment is het onderwijsbureau bezig te onderzoeken of dit mogelijk is voor de scripties Geneeskunde.

3.4.2 Vrije Universiteit Amsterdam

Sinds kort worden bij de VU alleen nog scripties van de Faculteit Economie opgeslagen en online toegankelijk gemaakt. Dit is een proef. Er zijn onderhandelingen met alle andere faculteiten van de VU om die ook mee te laten werken.

Proces van aanleveren

Studenten van de VU leveren zelf de scripties aan. Een student kan zelf de scriptie aanleveren (uploaden) met behulp van een digitaal formulier. Daarvoor heeft de VU een eigen formulier ontwikkeld. In het formulier moeten de volgende gegevens worden weergegeven: titel, subtitel, opleiding, auteur, specialisatie, begeleider, trefwoorden en een korte samenvatting over het onderwerp. Ze moeten in PDF formaat worden aangeleverd.

Daarna controleert een faculteitsmedewerker of de auteur van de scriptie is afgestudeerd en of de inhoud openbaar gemaakt mag worden. Een scriptie mag niet gepubliceerd worden als een student niet is afgestudeerd. De medewerker vinkt dan aan dat de scriptie gepubliceerd kan worden en daarna staat de scriptie automatisch online. De wens om tegelijk met het aanleveren van de scripties deze op plagiaat te kunnen scannen is helaas nog niet mogelijk.

Beheer van de scripties

Net zoals bij de RUG ligt het beheer van de scripties bij de faculteiten. De universiteitsbibliotheek faciliteert maar de faculteiten moeten zelf het beheer, de invoer en de publicatie verzorgen.

Op die manier kunnen de faculteiten zelf bepalen welke criteria er toegepast worden om een scriptie toegankelijk te maken.

In Amsterdam is men nog in gesprek met de faculteiten om scripties openbaar te maken. Bezwaren die naar voren kwamen hebben te maken met de privacy van de student, diens begeleider en de kans op plagiaat. Faculteiten zijn op dit moment nog terughoudend wat betreft het openbaar maken van scripties, want de scripties die toegankelijk worden gemaakt zijn ook duidelijk voor iedereen toegankelijk. Het is bij de VU niet verplicht om je scriptie te publiceren, dit wordt wel gestimuleerd vanuit het College van Bestuur.

Opslag van de scripties

Bij de VU wordt gebruik gemaakt van een eigen gebouwd opslagsysteem. De opslag gebeurt op eigen servers die in de bibliotheek staan.

De scripties die worden opgeslagen blijven vijf jaar bewaard. Dit is afgesproken met het college van decanen. De faculteiten willen dat scripties langer bewaard worden. Hierover is men nog aan het onderhandelen.

Het voordeel van digitaal opslaan van de scripties is dat deze nu niet fysiek in de bibliotheek hoeven te worden opgeslagen.

De toegang tot de digitale scripties is niet meer plaatsgebonden en de digitale scripties nemen minder ruimte in beslag dan de papieren scripties.

3.4.3 Universiteit van Utrecht

Alle scripties van de departementen¹⁰ Godgeleerdheid en Letteren van de Faculteit Geesteswetenschappen en alle scripties van het IVLOS (lerarenopleiding) van de Universiteit van Utrecht worden opgeslagen en toegankelijk gemaakt.

¹⁰ Departementen zijn afdelingen van de Faculteit

Momenteel zijn er onderhandelingen om de scripties van Zorg- en Sociale Wetenschappen ook op te nemen in de bibliotheek. Bij de studie Geneeskunde wil men ook graag de scripties opslaan en toegankelijk maken, op dit moment zijn er gesprekken hierover tussen Geneeskunde en de UB.

Proces van aanleveren

De studenten en/of secretariaten van de deelnemende onderdelen van de Universiteit van Utrecht voeren zelf de scripties in het systeem in. Het is mogelijk om een scriptie via een digitaal formulier aan te leveren. Dit geheel wordt gecontroleerd door een medewerker van de bibliotheek voordat een scriptie online wordt geplaatst.

De departementen van de faculteiten bepalen welke scripties opgenomen moeten worden in de bibliotheek. Bij Letteren en Sociale Wetenschappen betreft het alle master scripties.

Bij de invoer moeten er de volgende gegevens over ingevoerd worden: titel, auteur, supervisor, studentnummer, datum en type.

Het is mogelijk om een scriptie maximaal 6 maanden onder embargo te plaatsen. Onder bijzondere omstandigheden kan dat langer.

Het onder embargo plaatsen is de enige mogelijkheid om een scriptie af te schermen voor iedereen. Verder zijn alle scripties vrij toegankelijk voor iedereen.

Beheer van de scripties

Het beheer ligt in handen van de bibliotheek. Een medewerker van de bibliotheek bekijkt of alle gevraagde gegevens zijn ingevoerd en daarna wordt de scriptie online geplaatst.

De faculteiten bepalen de selectiecriteria voor scripties. Wanneer een scriptie is aangeleverd wordt deze na goedkeuring van een bibliotheekmedewerker online geplaatst. Hierdoor is het mogelijk voor iedereen de scriptie te bekijken. Belangrijk hierbij is dat men nagaat welke functie deze scriptiedatabase heeft. Heeft de database een representatieve functie dan zullen er andere eisen worden gesteld aan werk dat in de database terecht komt dan wanneer de database een interne functie krijgt.

Opslag van de scripties

De scripties worden opgeslagen in Dspace. Dat is open source archiveringssoftware van leverancier MIT. De scripties die ingevoerd worden, blijven daar in principe vijf jaar staan. De periode van vijf jaar wordt gegarandeerd. Daarna blijven ze in het systeem staan maar er kan niet worden gegarandeerd dat ze altijd toegankelijk blijven. De scripties worden ingevoerd maar de inhoud van het systeem wordt na vijf jaar niet actief bijgehouden. Er zijn momenteel ontwikkelingen voor een nieuw systeem genaamd Front End, waarin een mogelijkheid komt voor autorisatie en dit systeem wordt gekoppeld aan het studentvolgsysteem. Een nadeel van Dspace is dat het aanleverproces uit vijf stappen bestaat.

3.4.4 Universiteit van Maastricht

Bij de universiteit van Maastricht zijn er momenteel heel veel veranderingen gaande op het gebied van het opslaan en toegankelijk maken van scripties.

Deze ontwikkelingen hebben grote invloed op het proces en de manier van toegankelijk maken van de scripties.

De scripties zijn op dit moment alleen nog toegankelijk voor alle gebruikers van de campus maar niet online. Dit gaat wel veranderen.

Proces van aanleveren

De scripties worden aangeleverd met behulp van een digitaal formulier. Daarna worden ze door een bibliotheekmedewerker van de afdeling Media ingevoerd in de repository.

De faculteit geeft toestemming voor het aanleveren van een scriptie. De faculteit bepaalt welke criteria daarvoor gebruikt moet worden.

Vanaf april 2008 worden de scripties in een repository ingevoerd. De Faculteiten bepalen zelf waaraan een scriptie moet voldoen om aangeleverd te worden.

Beheer van de scripties

Vanaf april 2008 gaat de Universiteit van Maastricht gebruik maken van de repository ARNO. Dit is een open access systeem. Dit betekent dat iedereen erbij kan. Hierdoor is

het ook moeilijk om scripties af te schermen. Hoelang de scripties bewaard gaan worden is nog onduidelijk. Met ARNO is het wel mogelijk om alle formaten scripties inclusief media op te slaan. Het beheer wordt door de afdeling media van de Universiteitsbibliotheek gedaan.

Opslag van de scripties

De opslag gebeurde voorheen op een andere server in de bibliotheek. Een groot voordeel van ARNO is dat alle formaten en ook media ingevoerd kunnen worden en dat scripties ook buiten de campus beschikbaar zijn. Een nadeel van ARNO is dat er weinig mogelijkheden zijn voor het onder embargo plaatsen van scripties. Daarom moet er goed gekeken worden welke scripties wel en welke niet openbaar gemaakt worden.

3.4.5 HBO Kennisbank

De HBO kennisbank is opgezet door het Samenwerkingsverband Hogescholen. De HBO kennisbank verschaft toegang tot de repositories van de deelnemende hogescholen. In de HBO kennisbank staan scripties, publicaties van medewerkers en leermiddelen. Met de website HBO kennisbank is het mogelijk om door alle repositories van de deelnemende hogescholen te zoeken. Niet alle hogescholen doen mee met de HBO kennisbank maar het aantal groeit. De scripties in de HBO kennisbank zijn voor iedereen toegankelijk en er zijn geen beperkingen.

Proces van aanleveren

Het proces van aanleveren geschiedt bij de deelnemende Hogeschool. De student levert naast een papieren versie ook een digitale versie in van zijn scriptie. Die wordt in de repository van de hogeschool geplaatst. Met toestemming van de auteur en wanneer er aan de eisen van de instelling is voldaan, wordt een scriptie aangeleverd. De scriptie mag niet onder embargo zijn geplaatst. Dit omdat de HBO kennisbank volledige toegang geeft tot een scriptie.

Beheer van de scripties

Het beheer ligt bij de hogescholen. De site van HBO-kennisbank toont alleen verwijzingen naar een document. De HBO kennisbank is een soort zoekmachine die zoekt in de verschillende databases (repositories). Op die manier is het mogelijk om snel en gemakkelijk door alle scripties van de deelnemende hogescholen te zoeken.

Opslag van de scripties

De opslag ligt bij de deelnemende hogescholen. Elke hogeschool heeft een eigen repository die gekoppeld is aan de site van de HBO-Kennisbank. De site fungeert meer als zoekmachine/portal dan dat ze daadwerkelijk scripties opslaan.

3.5 Samenvatting interne en externe analyse

Aan het eind van dit hoofdstuk een samenvatting met daarin de belangrijkste bevindingen op een rijtje.

3.5.1 Interne analyse

De belangrijkste bevindingen van de literatuurstudie en interviews met medewerkers zijn de volgende:

Er is binnen het UMCG geen centraal beleid hoe er omgegaan moet worden met alle scripties, in de CMB worden alleen scripties opgeslagen die verband hebben met de primaire doelstelling van de CMB. Naast studenten die een (para)medische opleiding volgen zijn er ook studenten van niet medische opleidingen. Iedere afdeling gaat op zijn eigen wijze om met het werk van studenten. Hierin zijn wel parallellen te trekken. De scripties die niet naar de CMB gaan, komen terecht bij een opdrachtgever of begeleider. Een paar afdelingen hebben een eigen bibliotheek waar ze de scripties bewaren. Verspreid over alle afdelingen van het UMCG worden er scripties geschreven. Naast scripties worden er ook veel verslagen gemaakt door derdejaarsstudenten. De vraag dringt zich op of ook die niet toegankelijk moeten worden gemaakt.

De stageaanvraag formulieren verschaffen in de meeste gevallen geen duidelijkheid om wat voor soort stage het gaat en of een stage ook een scriptie oplevert.

3.5.2 Externe analyse

Na contact te hebben gehad met de verschillende instellingen valt op dat er veel overeenkomsten zijn maar er zijn ook verschillen; de ontwikkelingen per universiteit variëren nogal. Een aantal HBO instellingen maakt gebruik van een gezamenlijk systeem om scripties digitaal op te slaan en toegankelijk te maken. Deze verschillen en overeenkomsten komen in het onderstaande overzicht aan het licht.

De overeenkomsten zijn:

Studenten leveren de scripties zelf aan met behulp van een digitaal formulier.

De faculteiten bepalen de criteria waaraan een scriptie moet voldoen om opgenomen te worden.

Beheer wordt veelal door de faculteiten geregeld.

De kans dat privacy gevoelig informatie toegankelijk gemaakt wordt roept bij alle instellingen weerstand op.

De scripties in de HBO kennisbank zijn voor iedereen toegankelijk.

De verschillen zijn:

De methode van oplag en toegang verschilt per universiteit

De ene universiteit is verder met het toegankelijk maken van scripties dan de andere

Het aantal faculteiten dat meewerkt per universiteit is verschillend

Niet alle HBO instellingen participeren in de HBO kennisbank

Nagenoeg elke instelling die benaderd is doet wel iets op het gebied van scripties toegankelijk maken in meer of mindere mate.

De meesten maken de scripties op een vergelijkbare manier toegankelijk. Het aanleveren gebeurt door de student of door het secretariaat van opleiding.

Toestemming en criteria om een scriptie toegankelijk te

mogen maken worden bepaald door de faculteiten.

Bezwaren waar rekening mee moet worden gehouden zijn: de privacy van auteur, opdrachtgever, de mogelijkheid voor afschermen van inhoud, de wijze van gebruik van de gegevens om een opleiding te beoordelen.

4 Oplossingsrichtingen

Na onderzocht te hebben wat de huidige situatie in het UMCG is en hoe andere instellingen omgaan met scripties, staat in dit hoofdstuk de vraag centraal: “Welke oplossingen zijn er om scripties toegankelijk te maken?” Het antwoord van deze vraag heeft te maken met twee aspecten, een technisch en een organisatorisch aspect. Het technische aspect gaat over de manier van opslag, welk systeem wordt er voor gebruikt en het organisatorische gaat over de manier waarop scripties aangeleverd kunnen worden.

4.1 Methoden

De gebruikte onderzoeksmethode is literatuurstudie, er is gezocht in vakliteratuur in de bibliotheek en op het intranet.

Daarnaast heb ik gebruik gemaakt van de informatie die ik uit de interviews heb verkregen. Ik heb gebruik gemaakt van empirisch onderzoek. De beschrijving hiervan staat in hoofdstuk twee. Het ideaalbeeld zal hieronder worden opgenomen.

4.2 Opslagstelsel

De scripties kunnen worden opgeslagen worden door verschillende systemen. In hoofdstuk twee kwam naar voren dat er een aantal universiteiten gebruik maakt van een door hun zelf ontwikkeld systeem en een aantal universiteiten maakt gebruik van gestandaardiseerde gratis open access software.

In alle gevallen worden de scripties opgeslagen op de server van de bibliotheek. Het opslaan kan plaatsvinden met gratis software maar ook met een eigen gebouwd

systeem. De systemen waar zij gebruik van maken worden repositories genoemd.

4.2.1 Repositories

Een repository is een digitale bewaarplaats waar de scripties in opgeslagen en toegankelijk worden gemaakt.

Repositories hebben de volgende kenmerken:

- Webbased (technische ondersteuning)
- Systeem kan op maat gemaakt worden
- Bestanden, tekst en media bestanden
- Database karakter
- Gemakkelijk toegankelijk
- Bespaart ruimte
- De gebruiksvriendelijkheid is afhankelijk van het type¹¹
- Het geeft aan of de volledige tekst beschikbaar is of niet, zo niet dan kan aangegeven waar het document fysiek aanwezig is.
- De toegankelijkheid van de data in repositories zijn niet tijd en plaatsgebonden
- Autorisatie is afhankelijk van het gebruikte systeem¹²
- Bevat de nodige metadata

De RUG maakt ook gebruik van repositories.

Zie de onderstaande link:

<http://www.rug.nl/Bibliotheek/catalogiBestanden/elekPubRUG/repositoriesUitleg>

Retrieved: 12 mei 2008

4.2.2 Metadata

Om een scriptie goed toegankelijk te maken is het belangrijk dat voldoende metadata toegekend worden. De metadata die minimaal moeten worden meegegeven zijn: titel, auteur, begeleider, onderwerpen, trefwoorden. Verdere gegevens over metadata staan in hoofdstuk 7.2.2.

¹¹ Bijvoorbeeld ARNO en Dspace zijn minder gebruiksvriendelijk

¹² ARNO en Dspace zijn open source en kennen weinig of geen autorisatie

Het is belangrijk dat de metadata duidelijkheid verschaffen om wat voor scriptie het gaat. De toegankelijkheid van een scriptie staat of valt met goede metadata.

Hieronder staat een voorbeeld van het digitale formulier van de scriptiedatabase van de Faculteit Economie van de RUG:

UDA: Bibliotheek Economie en Bedrijfskunde / Ruimtelijke Wetenschappen - Microsoft Internet Explorer provided by UMG

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Vorige Zoeken Favorieten

Adres <http://scripties.ebr.eldoc.ub.rug.nl/UDA/form.php> Ga naar Links

rijksuniversiteit groningen bibliotheek

UDA: Bibliotheek Economie en Bedrijfskunde / Ruimtelijke Wetenschappen - Scripties

Scripties > UDA Zoeken

Vul alle velden zo volledig mogelijk en correct in. Deze gegevens komen ook in de scriptierepository en worden overgenomen voor je bul. english
Velden gemarkeerd met een asterisk zijn verplicht.

Uw computer

Uw e-mailadres

Uw studentnummer

Uw opleiding

Uw afstudeerrichting (alleen bij Business Administration)

File 1 (< 40 karakters) Bladeren...

Type scriptie

Datum van verstrijken geheimhouding (JJJJ-MM-DD) (Indien van toepassing)

Titel

Taal

Auteur(s)

Achternaam, voornaam/voorletters (vb. Vries, Tom de)

Eén per regel.

Afstudeerbegeleider

Samenvatting van de publicatie

Trefwoorden

Eén per regel.

Jaar van uitgave (JJJJ)

Naam bedrijf/instelling

Internetadres bedrijf/instelling

Verstuur naar het UDA

22

Bron: RuG website

4.2.3 Formats

Scripties kunnen in verschillende formats digitaal worden aangeleverd, ook binnen repositories. Wat veel voorkomt is dat scripties in een Word of PDF document worden aangeleverd. Beide formats zijn goed te openen, maar PDF is minder fraudegevoelig. Het kan namelijk niet zomaar worden aangepast indien er een “alleen lezen” versie gemaakt is. Bij Word bestaat de mogelijkheid ook om een alleen lezen versie te maken maar die is fraude gevoeliger. Bij de keuze voor een format is het belangrijk rekening te houden met de termijn waarop een scriptie te openen moet zijn. PDF bestanden zijn in de regel geschikt om voor documenten voor langere tijd toegankelijk te houden.

4.2.4 Bewaartermijnen

Het UMCG is als opdrachtgever niet verplicht om scripties te bewaren maar wel als onderwijsinstelling. Het UMCG is deels opdrachtgever en deels onderwijsinstelling. Een onderwijsinstelling is wettelijk verplicht om scripties vijf jaar te bewaren. Het is mogelijk om deze bewaartermijn ook te hanteren bij het UMCG. Het UMCG is dan wel geen onderwijsinstelling maar biedt wel opleidingen in samenwerking met de RUG. De scripties die hiervoor geschreven worden voor vijf jaar bewaard in de CMB. Het is mogelijk om dit als minimum criterium op te nemen, zodat er gegarandeerd wordt dat de scripties vijf jaar lang beschikbaar zijn. Deze bewaartermijn heeft twee voordelen. Het eerste voordeel is dat het opslagsysteem niet overvol raakt en het tweede voordeel is dat de actualiteit gewaarborgd wordt. In het UMCG worden veel onderzoeken gedaan met onderwerpen die snel verouderen. Het is de vraag of het zinvol is om die scripties lang te bewaren. Het mooiste zou zijn wanneer er een selectie plaats vindt bij de invoer van de scripties, waarbij aangegeven wordt hoelang de scriptie bewaard moet worden. Een onderwerp dat een proces van een afdeling in kaart brengt kan veel langer bruikbaar zijn dan bijvoorbeeld een farmaceutisch

onderzoek, dat snel verouderd vanwege nieuwe ontwikkelingen.

Op dit moment worden scripties die op de afdeling staan, opgeslagen zonder een bewaartermijn. Over het algemeen blijven ze daar, totdat de begeleider ze opruimt of verhuist van werkplek of weggaat bij het UMCG.

Het is ook mogelijk om toegankelijkheid van scripties te garanderen voor een termijn van vijf jaren, en daarna gewoon te laten staan. Hiermee blijven de scripties bewaard, maar groeit het aantal aanwezige scripties in het systeem. Ook de scripties die niet meer van belang zijn, zijn dan nog terug te vinden.

4.2.5 Juridische aspecten met betrekking tot opslag van scripties

Het UMCG heeft op twee verschillende manieren te maken met juridische aspecten van scripties. Het UMCG is voor een deel van de studenten opleidingsinstituut en voor een ander deel is het UMCG opdrachtgever.

Als opleidingsinstituut heeft het UMCG te maken met de wettelijke bepalingen die gelden voor onderwijsinstellingen. Deze houden in dat scripties allereerst zolang bewaard moeten worden totdat het cijfer definitief is. Dit betekent dat de bezwaarperiode voorbij moet zijn.

Verder moeten scripties minimaal vijf jaar na datum bewaard worden ten behoeve van de visitatie commissie. Een onderwijsinstelling is verplicht om tentamenvragen, bachelor eindwerkstukken en master scripties zes jaar te bewaren.

Er is geen verplichte vorm waarin de scripties bewaard moet worden, papier of digitaal, als de scriptie maar beschikbaar is. Dit is bij het UMCG al geregeld met de scripties die in de CMB terecht komen.

Voor de scripties waarvoor het UMCG de opdrachtgever is valt ze onder de wet auteursrecht. Hierbij geldt dat er geen bewaarverplichting is voor een scriptie. Het auteursrecht is

ligt in eerste instantie bij de onderwijsinstelling. Maar in veel gevallen ligt het beheer van het auteursrecht bij de student.

Het auteursrecht is al overgedragen en komt bij de ondertekening van het stagecontract te liggen bij het UMCG.

4.3 Organisatorische mogelijkheden

Uit het bovenstaande mag duidelijk zijn dat niet alleen de vorm van belang is maar ook welke beslismomenten er zijn voor de opslag en toegankelijkheid van scripties.

Om te kunnen worden opgeslagen, moet een scriptie wel eerst aangeleverd worden. Daarna moet het in een toegankelijk systeem beheerd worden.

In deze paragraaf zullen de organisatorische mogelijkheden voor het toegankelijk maken van scripties behandeld worden.

4.3.1 Proces van aanleveren en toestemming

Het aanleveren kan geschieden door de student, of de begeleider. Het beste is wanneer de student de scriptie digitaal met de volledige tekst als PDF aanlevert. Dan kan de student ook akkoord gaan met de voorwaarden om de scriptie te publiceren met betrekking tot het auteursrecht. Uit de interviews met de begeleiders kwam wel naar voren dat men zo min mogelijk werk wilde hebben aan het publiceren van een scriptie door het aanleveren door de student te laten verrichten en de opdrachtgever of begeleider alleen toestemming te laten geven. Een goede mogelijkheid is dat wanneer een student een scriptie aanlevert (upload) de begeleider een mail krijgt waarin hij of zij toestemming geeft de scriptie te publiceren. Wanneer aan deze eisen voldaan is kan de scriptie gepubliceerd worden door de CMB. Degene die toestemming moeten geven zijn naast de studenten zelf ook de opdrachtgevers en/of begeleiders van de studenten. Het kan in sommige gevallen gaan om privacy gevoelige informatie die niet zomaar naar buiten gebracht mogen worden. Bij de andere instellingen geeft naast de student

ook een begeleider van de student toestemming tot publicatie.

4.3.2 Beheer van het systeem

Er zijn twee geschikte mogelijkheden voor het beheer van het systeem.

Het beheer zou kunnen worden gedaan door de CMB of het stagebureau. Bij het stagebureau komen alle stageaanvragen van alle verschillende opleidingen binnen. Hier kan men een goed overzicht houden op welke afdelingen studenten zich bevinden en of ze een scriptie schrijven of niet. Alle stagecontracten worden verstuurd via het stagebureau; zij kunnen eenvoudig overzicht bewaren op het aantal studenten dat een scriptie schrijft.

Een andere mogelijkheid is dat de CMB het beheer voor haar rekening neemt. Zij hebben hier ervaring mee en doen dit al voor de scripties HBO-V en Klinische lessen. Het is voor de CMB een vermeerdering van circa 600 scripties. Het werk blijft inhoudelijk hetzelfde.

Het beheer wordt bij de andere instellingen bij de Universiteitsbibliotheek neergelegd. In het geval van het UMCG is dat niet praktisch omdat het niet alleen om scripties van één onderwijsinstelling gaat maar om meerdere en omdat het de bedoeling is om naast WO scripties ook HBO scripties op te nemen in de database. De Universiteitsbibliotheek van RUG beheert alleen WO scripties in hun repositories. Daarom is het voor de hand liggend om het beheer bij de CMB neer te leggen.

4.3.3 Gebruikers en belanghebbenden van de toegankelijke scripties

In principe zouden alle scripties voor iedereen toegankelijk moeten zijn, maar daar zijn kanttekeningen bij te plaatsen. Voor het overgrote deel hebben de scripties een directe relatie met het UMCG. Ze gaan over het UMCG of zijn specifiek voor het UMCG geschreven. Daarom zullen de meeste gebruikers van de scripties in de CMB studenten en medewerkers van het UMCG zijn. Dit is de groep mensen die baat kan hebben bij de toegankelijkheid van scripties.

De vraag of werk openbaar moet zijn is ook afhankelijk van een aantal andere aspecten. Zo is al de eerste afweging of scripties qua inhoud wel voor publicatie geschikt zijn omdat bijvoorbeeld de inhoud schadelijk of nadelig is voor medewerkers van een bepaalde afdeling. Daarnaast kan een scriptie van matige kwaliteit ook nadelig zijn voor de auteur.

Een derde belanghebbende kan de begeleider van de onderwijsinstelling zijn. Uit één van de interviews met de onderwijsinstellingen kwam naar voren dat begeleiders bezwaar kunnen hebben tegen het publiceren van de scripties omdat het dan openbaar is wat voor werk wordt goedgekeurd. De angst bestaat dat dit tegen hen gebruikt gaat worden en dit risico dient zeker meegewogen te worden bij de beslissing om de scriptie openbaar te maken.

In principe zou iedereen belang kunnen hebben bij de scripties. De meeste belanghebbende zijn onder te verdelen in de volgende groepen:

- Studenten binnen het UMCG
- Medewerkers binnen het UMCG
- Medewerkers van de RUG
- Studenten buiten het UMCG

Studenten binnen het UMCG

Dit zijn alle studenten die binnen het UMCG werkzaam zijn. Niet alleen studenten Geneeskunde en Tandheelkunde ook de studenten die van andere opleidingsrichtingen komen, zoals bedrijfskunde, sociologie, communicatie.

Al deze studenten zouden gebruik kunnen maken van de repository met scripties. Het is voor hen dan mogelijk te kijken wat anderen studenten al aan werk geproduceerd hebben. Zijn er overeenkomsten met eerdere onderzoeken? Welke valkuilen zijn er. Hoe wordt een scriptie opgezet. Studenten die in het UMCG werkzaam zijn kunnen dan eenvoudig gebruik maken van de scripties die al beschikbaar zijn.

Medewerkers binnen het UMCG

Medewerkers van het UMCG kunnen ook baat hebben bij toegang tot scripties. Zij kunnen zien wat studenten

schrijven voor het UMCG. Eventueel kunnen ze informatie die in een scriptie zit gebruiken voor eigen onderzoeken. Daarnaast is het mogelijk om te kijken wat er bij andere afdelingen speelt. Dit argument heb ik meerdere malen opgevangen in de interviews.

Medewerkers van de RUG

De inhoud van scripties kan voor meerdere afdelingen van belang zijn, maar wellicht ook wel voor afdelingen van de RUG. Bij afdelingen van de RUG kan men tegen dezelfde vraagstukken aanlopen als bij afdelingen van het UMCG. Wanneer dit het geval is kan het nuttig zijn dat medewerkers van de RUG in de repository van het UMCG kunnen kijken om te zien hoe het UMCG met dergelijke vraagstukken om is gegaan. En of zij die kennis ook kunnen gebruiken bij de RUG.

Studenten buiten het UMCG

Niet alleen studenten van binnen het UMCG maar ook studenten buiten het UMCG kunnen belang hebben bij de toegang tot de scripties van het UMCG. Wanneer andere studenten er ook toegang hebben tot de scripties van het UMCG dan kunnen de scripties nog meer rendement opleveren. Hierbij moet wel worden gekeken naar wat publiek toegankelijk gemaakt wordt en niet.

4.4 Samenvatting

Oplossingsrichtingen voor het aanleveren

- Digitaal laten aanleveren door student met behulp van een digitaal formulier.
- Scripties moeten worden aangeleverd in PDF format.
- De opdrachtgever moet toestemming geven voor dat een scriptie gepubliceerd mag worden. Een goede mogelijkheid is dat wanneer een student een scriptie aanlevert (upload) de begeleider een mail krijgt waarin hij of zij toestemming geeft de scriptie te publiceren.

Beheer en opslag

- Scripties kunnen opgeslagen en toegankelijk worden gemaakt met behulp van een repository
- Een repository kan worden beheerd door de CMB.
- Om een scriptie goed toegankelijk te maken is het belangrijk dat voldoende metadata toegekend worden. De metadata die minimaal moeten worden meegegeven zijn: titel, auteur, begeleider, onderwerpen, trefwoorden.
- Er zijn verschillende formats mogelijk om scripties in op te slaan maar de meest universele is de de PDF.

Bewaartermijnen en juridische aspecten

- Op scripties is de wet auteursrecht van kracht Deze wordt overgedragen aan het UMCG doormiddel van ondertekening vna het stagecontract.
- Het UMCG heeft een dubbele positie, enerzijds als opdrachtgever anderzijds als onderwijsinstelling
- Als onderwijsinstelling is het UMCG verplicht scripties voor vijf jaar te bewaren, dit gebeurt al in de CMB.

Mogelijke gebruikersgroepen

- Studenten binnen het UMCG
- Medewerkers binnen het UMCG
- Medewerkers van de RUG
- Studenten buiten het UMCG

5 Advies voor het UMCG

Na de beschrijvingen in de vorige hoofdstukken, komt de vraag naar voren waar het UMCG het beste mee gediend is. Ook de scripties die nu niet onder de medische opleidingen vallen kunnen via de CMB gekanaliseerd worden. Daarvoor is een interne en externe analyse nodig die rekening houdt met de mogelijkheden binnen het UMCG. In dit hoofdstuk zal advies geven over hoe het UMCG de scripties die nu niet toegankelijk zijn wel toegankelijk kan maken.

5.1 Opbouw van het advies

Op basis van de resultaten uit de voorgaande hoofdstukken zal dit hoofdstuk het advies bevatten. Dit advies is opgebouwd uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel zal gaan over het systeem en tweede onderdeel zal gaan over de organisatorische aspecten.

5.2 Systeem van opslag en toegankelijkheid

Uit de veelheid van informatie van mijn vooronderzoek komt de volgende vraag naar voren op welke manier de scripties die nu niet in de CMB opgeslagen en ontsloten kunnen worden en hoelang ze bewaard moeten blijven.

5.2.1 Opslag van de scripties

Uit de interviews is gebleken dat er een latente behoefte is voor het kennis nemen van de inhoud van scripties die momenteel niet toegankelijk worden gemaakt door CMB. De CMB zou door middel van aparte repository de opslag

en toegang kunnen beheren. Deze repository zou de Universiteitsbibliotheek van de RUG kunnen opzetten, ten behoeve van de CMB. De voordelen zijn al in het vorige hoofdstuk besproken. In de repository komen dan alle HBO en WO scripties te staan die binnen het UMCG geschreven worden en nu niet in de CMB terecht komen. Dit moeten wel twee aparte repositories worden om

Op jaarbasis worden er in totaal circa 1000 scriptie geschreven. Ruim 400 scripties worden al jaarlijks in gevoerd bij de CMB. Het exacte aantal scripties dat niet in de CMB terecht komt is niet bekend. Uit de stageaanvragen werd in veel gevallen niet duidelijk of een stage een scriptie opleverde. Gemiddeld kost het invoeren van een scriptie ongeveer vijf minuten het aantal scripties dat niet in de CMB wordt opgenomen ligt rond de 600. Dat betekend dat het invoeren er zo'n 600 scripties extra ingevoerd moeten worden. $600 \times 5 = 3000$ minuten, dat delen door 60 minuten komt neer op 50 uren extra. Totaal zal het neerkomen op $1000 \times 5/60 = 83,33$ uren op jaarbasis. Deze berekening is geen exacte weergave van de kosten maar geeft wel een indicatie.

5.2.2 Toegankelijkheid van de scripties

Om de scripties goed toegankelijk te maken zijn de metadata die aan een scriptie meegegeven worden, van groot belang. Uit de interviews met de medewerkers kwam naar voren dat een PubMed structuur voor de toegankelijkheid van de scriptie gewenst is. Dit houdt in dat naast de gegevens als: titel, auteur, onderwerp, trefwoorden, er ook een uittreksel (abstract) wordt toegevoegd dat altijd zichtbaar is. Op de afbeelding op de volgende pagina is een voorbeeld te zien van de structuur van PubMed:

28

Bron: PubMed

Hierboven is een voorbeeld van PubMed te zien van een artikel met de metagegevens en een uittreksel (abstract). PubMed geeft de mogelijkheid om weer te geven of een artikel in de volledige tekst (full text) beschikbaar is of niet. Het is in PubMed mogelijk om delen van een artikel of document af te schermen. Dit is dan ook meteen zichtbaar

gemaakt. In de repository voor het UMCG zou er ook een dergelijke mogelijkheid kunnen komen.

Naast het uittreksel (abstract) zouden er ook bij de metagegevens trefwoorden moeten worden weergegeven. Dit komt later bij het aanlever proces aan de orde.

5.3 Organisatorisch advies

Naast een opslagsysteem is het ook noodzakelijk dat de faciliteiten gebruikt en beheerd kunnen worden. Hieronder wordt het advies beschreven over de organisatorische aspecten

5.3.1 Beleid

Er is momenteel geen centraal beleid in het UMCG wat betreft het opslaan en toegankelijkheid voor de scripties die niet in de CMB zijn opgenomen. Het ontbreken hiervan is de oorzaak dat de afdelingen allemaal op hun eigen wijze omgaan met het werk van studenten. Er zou een centraal beleid moeten komen binnen het UMCG voor deze scripties. Hier zou in moeten komen te staan komt dat ook de scripties die binnen het UMCG geschreven worden centraal worden opgeslagen en gepubliceerd door middel van een repository en dat materiaal in de repository minstens vijf jaar bewaard wordt. Dat is gelijk aan de wettelijke verplichting voor onderwijsinstellingen om scripties te bewaren.

In het beleid moet komen te staan dat de student zelf de scriptie moet aanleveren via een digitaal formulier en dat de opdrachtgever toestemming moet geven. Er zijn mogelijkheden om een scriptie tijdelijk onder embargo te plaatsen maar dit moet zo minimaal mogelijk gehouden worden. In principe moet al het materiaal vrij toegankelijk zijn voor studenten en medewerkers binnen het UMCG. Wanneer er toch sprake is van gevoelige inhoud dient een scriptie zo aangepast te worden dat de gevoelige informatie er uitgehaald is zodat de scriptie wel gepubliceerd kan worden.

Tijdens de interviews¹³ met medewerkers van het UMCG werd meerdere malen voorgesteld dat of de stageverslagen van derdejaarsstudenten ook waardevolle informatie kunnen bevatten en dat deze ook opgeslagen moeten

worden. Het voordeel hiervan is dat al het werk van studenten binnen het UMCG beter rendeert. Een nadeel hiervan is dat aan de kwaliteit daarmee niet altijd gewaarborgd is. Bij afstudeerscripties worden in meeste gevallen strengere eisen aan een verslag gesteld dan bij derdejaarsstages. Dit betekent niet dat verslagen van derdejaarsstages alleen maar van slechte kwaliteit zijn maar het doet wel de vraag rijzen of het zinvol is om deze verslagen ook op te nemen of alleen maar de afstudeerscripties. De andere benaderde instellingen¹⁴ slaan alleen afstudeerscripties op en geen verslagen van participerende stages.

Er is op dit moment geen overzicht of een stage een scriptie zal opleveren. Op het stageaanvraag formulier moet een vraag duidelijk maken of een stage een scriptie gaat opleveren. Daarnaast zal het stagebureau een overzicht kunnen maken welke stages een scriptie moeten inleveren. Wanneer een student een scriptie aanlevert moet er een kopie van het aanleveren worden verstuurd naar het stagebureau. Zodat zij kunnen bijhouden of een scriptie daadwerkelijk wordt ingeleverd. Op deze manier blijft er een controle bestaan of scripties ook daadwerkelijk ingeleverd worden.

In het stagecontract van het UMCG is een bepaling opgenomen met daarin een overdracht van de auteursrechten en intellectueelrecht van de auteur naar het UMCG. Daarmee wordt het UMCG de juridische eigenaar van de scriptie zodat deze zonder problemen in de repository kan worden opgenomen. Hier moet nader naar gekeken worden omdat in het stagecontract van de Hanzehogeschool staat dat het auteursrecht bij de Hogeschool ligt en het beheer bij de student. Om er voor te zorgen dat de stagecontracten van onderwijsinstellingen en het UMCG niet in strijd met elkaar zijn verdient het de aanbeveling hier nader na te kijken.

De geïnterviewde medewerkers gaven aan veel nut te zien in het toegankelijk maken van de scripties. Daarbij werd wel

¹³ Zie hoofdstuk 3 interne analyse

¹⁴ Zie hoofdstuk 3 externe analyse

meteen de kanttekening gemaakt dat men er zo min mogelijk werk van wilde hebben. Dit geeft aan dat het aanleveren van een scriptie de opdrachtgever of begeleider niet veel werk moet kosten. De enige taak die hij of zij in het proces krijgt is om toestemming te verlenen voor het toegankelijk maken van de inhoud.

5.3.2 Proces van aanleveren

Het proces van aanleveren kan als volgt geschieden aan de hand van de volgende onderdelen.

Digitaal formulier

Het aanleveren van de scripties kan het beste door de student zelf geschieden. Door middel van een digitaal formulier kan de student zelf de scriptie uploaden. Op het formulier worden de metagegevens meegegeven, de metagegevens die moeten worden ingevuld zijn de volgende: titel, auteur, begeleider, datum, opleiding, type HBO/WO, onderwerp en trefwoorden. Verder moet er een abstract bijgevoegd worden.

Toestemming

Wanneer de student de scriptie aanlevert (upload) wordt er automatisch een mail gestuurd naar de opdrachtgever, zodat deze toestemming kan verlenen voor het publiceren van de scriptie.

Als de toestemming is verleend wordt de scriptie naar de CMB gezonden en kan de scriptie gepubliceerd worden. Het is van groot belang dat de opdrachtgever toestemming geeft dit om te voorkomen dat informatie onbedoeld naar buiten wordt gebracht. Uit de interviews met de medewerkers binnen het UMCG kwam naar voren dat er rekening mee dient te worden gehouden met het feit dat derden een eigen interpretatie kunnen geven aan de informatie.

Formaat

Het verdient de aanbeveling om de scripties in PDF formaat te laten aanleveren. PDF biedt namelijk de mogelijkheid om een 'alleen lezen bestand' te maken dat overzichtelijk is.

Plagiaat kan hierdoor sneller te herkennen zijn en PDF bestanden zijn eenvoudig te doorzoeken.

5.3.3 Beheer

Het beheer van de repository zou bij de CMB kunnen komen te liggen. Op dit moment beheren zij al de scripties van de opleidingen: HBO-V, Geneeskunde, Mondzorgkunde, Tandheelkunde en Bewegingswetenschappen. Deze scripties worden door de CMB medewerkers ingevoerd en voor vijf jaar beheerd. De CMB is het meest geschikt om het beheer van deze repository op zich te nemen omdat zij een centrale functie heeft binnen het ziekenhuis. Iedereen binnen het UMCG is wel bekend met de CMB. Zij vervult ook de functie om wetenschappelijke informatie beschikbaar te maken voor onderzoekers, medici, paramedici en studenten van het UMCG. Gedurende mijn onderzoek is er contact geweest met de CMB en ze is bereid om deze taak op zich te nemen.

De medewerkers controleren de gegevens bij de aangeleverde scripties en bekijken of alles klopt zodat deze online geplaatst kan worden.

Zo worden op één centrale plek alle scripties van het UMCG bewaard en beheerd.

Het ideale zou zijn wanneer er een selectie plaatsvindt met scripties die na vijf jaar vernietigd kunnen worden en scripties waar het nuttig van is om die langer dan vijf jaar bewaren. Sommige onderwerpen van scripties die hier geschreven worden verouderen snel. Maar andere onderwerpen kunnen langer actueel blijven.

5.4 Voor en nadelen van het toegankelijk maken van de scripties

Het toegankelijk maken van scripties kan zowel voor- als nadelen hebben. Tijdens de interviews met betrokkenen kwamen vooral de voordelen naar voren. Bij de externe analyse kwamen meer de nadelen aan bod. Hieronder een

overzicht van de voor- en nadelen van het publiceren van scripties:

Voordelen:

Meer zicht op grijze literatuur in het ziekenhuis
Afdelingen/disciplines kunnen van elkaar leren
Het is mogelijk te zien wat er op andere afdelingen gedaan wordt
Digitale scripties nemen geen fysieke ruimte in
De kans op dubbel werk wordt kleiner

Nadelen

Kans op plagiaat
Kans op verkeerde interpretatie van de informatie
Er kan onbedoeld informatie naar buiten gebracht worden
Het invoeren van de scripties moet niet te veel werk opleveren op de werkvloer.

5.5 Implementatie

Om de bovenstaande adviezen te kunnen realiseren zal er een implementatieplan moeten worden opgesteld. In dit implementatieplan moeten de volgende punten worden opgenomen:

Om de meeste profijt te hebben van een repository, moet het hele UMCG hieraan meewerken. Dit betekent dat er een UMCG breed beleid moet worden opgesteld. Omdat dit het hele UMCG aangaat is het noodzakelijk dat dit beleid door de Raad van Bestuur wordt goedgekeurd. Het beleid zal kunnen worden opgesteld door het ontwikkelplatform en dit kan dan voorgelegd worden aan de Raad van Bestuur.
Het stagebureau gaat bijhouden welke stagairs een scriptie moeten inleveren en controleert of dit ook daadwerkelijk gebeurt. Zo blijft er zicht op of de scripties ook daadwerkelijk in de repository terecht komen.
Met de afdeling digitale diensten van de RUG dient contact opgenomen te worden voor het opzetten van een repository. Er kan contact opgenomen worden met de heer

Ellermann. Daarmee heb ik gesproken. In dit gesprek moeten de wensen en eisen duidelijk en helder geformuleerd worden zoals die hier in het voorgaande hoofdstukken beschreven staan.

Het nieuwe beleid moet worden gecommuniceerd. Dit kan gebeuren door de communicatieafdeling. Omdat het systeem UMCG breed ingevoerd gaat worden, is het belangrijk dat er een promotieplan wordt opgesteld. Dit kan gebeuren door een student Communicatie, die meer kennis van het bereiken van grote groepen mensen heeft aan te nemen.

Bij de communicatie van het nieuwe beleid dient de nadruk komen te liggen op de voordelen en dat het beschikbaar stellen van informatie geen consequenties heeft voor de positie van een betreffende opdrachtgever. De kennis wordt gebruikt om van elkaar te leren niet om elkaar te controleren.

Na twee jaar een evaluatie houden. Zo is er even gelegenheid om te wennen aan het gebruik van de repository. Daarna is het raadzaam om regelmatig een tussen evaluatie te houden. Zo kan er bekeken worden of het systeem nog aan de eisen voldoet en of er aanpassingen noodzakelijk zijn.

5.6 Samenvatting

Beleid

Als eerste moet er een centraal beleid voor het UMCG worden opgesteld. Op dit moment gaat elke afdeling naar eigen inzicht om met het werk van studenten. Dit komt door het ontbreken van beleid. In dit beleid kan worden opgenomen dat alle scripties centraal opgeslagen en gepubliceerd moeten worden.
De mogelijkheid bieden om alleen een uittreksel in de repository op te nemen, terwijl de volledige scriptie op de afdeling blijft.
De criteria om een verslag of scriptie op te nemen zijn dat de scriptie met een voldoende moet zijn beoordeeld en de opdrachtgever toestemming gegeven moet hebben. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door de repository zo te bouwen

dat de student het verslag aanlevert (upload) en de opdrachtgever een mail krijgt met de oproep om toestemming te geven

Praktische regelingen

Om overzichtelijk te houden welke studenten er een scriptie opleveren, dient het stageaanvraagformulier te worden aangepast. Deze aanpassing kan bestaan uit een invulhokje met de vraag of de stage een scriptie oplevert. Daarnaast kan er op het stageaanvraagformulier een vraag komen of de student akkoord gaat met opslag van zijn of haar scriptie en publicatie binnen het UMCG.

Het stagebureau moet erop toe gaan zien dat de scripties ook daadwerkelijk ingeleverd worden.

Naast scripties kunnen ook de verslagen van derdejaarsstudenten opgeslagen en gepubliceerd worden. Deze verslagen bevatten vaak waardevolle informatie die anders verloren gaat.

In het systeem moet een mogelijkheid komen voor het onder embargo plaatsen van een scriptie, zodat het publiceren van een scriptie een promotie of publicatie niet in de weg hoeft te staan. Wanneer er in een scriptie of verslag inhoud staat die niet gepubliceerd mag worden, moet de opdrachtgever dit aangeven en de scriptie zo laten aanpassen dat deze wel gepubliceerd kan worden.

Opslag en beheer

Het UMCG kan gebruik maken van de diensten van de Universiteitsbibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen. Zij kunnen de repository bouwen voor het UMCG. Zij verzorgen ook de technische ondersteuning. De software is al aanwezig deze hoeft niet te worden aangeschaft. Wel zijn er extra kosten voor de uren die gepaard gaan met de opzet en het beheer van de repository. Het gaat ongeveer hierom 50 uren extra en totaal van 83.33 uren op jaarbasis. Het beheer van de repository zou de CMB op zich kunnen nemen. Op dit moment voert zij al een gedeelte van het totale aantal scripties binnen het UMCG in. De medewerkers van de CMB zijn informatiespecialisten en hebben al ervaring op dit gebied. De scripties en verslagen blijven bewaard zodat het aantal scripties in de repository kan groeien.

Literatuurlijst

Boeken

- Baarda D.B. / Goede de M.P.M (2001) *Methoden en technieken* Groningen/Houten; Wolters Noordhoff bv.
- Feijen F /Trietsch P. (2007) *Snel afstuderen* Bussum; Uitgeverij Coutinho
- Wijk van J. (2007) *Succesvol afstuderen* Groningen/Houten; Wolters-Noordhoff bv.

Documenten

- Brandenburgh V.S. *Onderzoeksvoorstel* Groningen ; UMCG / Hanzehogeschool
- Beleidsnotitie CMB 2006-2010 / CMB url: <http://www.rug.nl/Bibliotheek/locaties/bibCMB/informatie/Beleid/Beleidsnotitie%20CMB.pdf> Datum: 30-05-2008
- Database: “*Stagairs 2007*”

Websites

- Dare: “Darenet Auteursrechten” Datum: 5-3-2008 url: <http://www.creamofscience.org/nl/page/language.view/dare.auteursrechten>
- HBO-Kennisbank: “Online scripties” Datum: 29-04-2008 url: <http://www.hbokennisbank.nl>
- PubMed: “UMCG” Datum: 07-05-2008 url: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=pubmed>
- Radboud Universiteit: “Universiteitsbibliotheek” Datum 5-3-2008 url: http://www.ru.nl/ubn/literatuur_zoeken/documenten_in/
- Rijksuniversiteit Groningen: “Hoe en wat repositries” Datum: 5-3-2008 url: <http://www.rug.nl/bibliotheek/catalogibestanden/elekpubbrug/repositoriesUitleg>

- Universiteit van Maastricht: “Universiteitsbibliotheek” Datum: 24-03-2008 url: http://www.unimaas.nl/default.asp?template=portal_ub_new_nl.htm&id=BR3ME17V0PW523A24OV2&taal=nl
- Universiteit Utrecht “Universiteitsbibliotheek” Datum: 24-03-2008 url: <http://www.igitur.nl/nl/default.htm>
- UMCG intranet url: <http://intranet.umcg.nl/>
- Vrij Universiteit Amsterdam: “Universiteitsbibliotheek” Datum: 18-03-2008 url: <http://www.ubvu.vu.nl//index.cfm?objectid=1&objecttype=page>

Bijlage 1 Het Universitair Medisch Centrum

Groningen

Het UMCG is een grote en brede organisatie. Men noemt het ziekenhuis wel een 'stad in een stad' vanwege haar omvang. Er zijn 1.300 bedden en er werken 9.000 mensen. Per jaar zijn er 31.000 opnames en per jaar komen er 32.000 naar de Centrale Spoedopvang. Er studeren ongeveer 3.400 studenten.

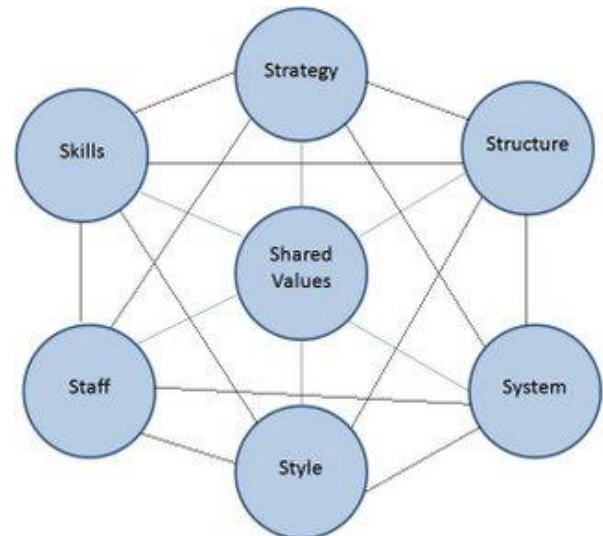
1.1 Geschiedenis

Het UMCG is in 1797 opgericht als Nosocomium Academicum voor het medisch onderwijs in Groningen. Na een aantal jaren is het Nosocomium Academicum samengegaan met het inmiddels, door het stadsbestuur opgerichte, Stads Armen Ziekenhuis. Samen vormden zij het Algemeen Provinciaal en Stads en Academisch Ziekenhuis. (APSAZ) In die tijd bleef het APSAZ aan de Rijksuniversiteit verbonden. Daar kwam een eind aan in 1971 toen de wet een scheiding maakte tussen de academische ziekenhuizen en de rijksuniversiteiten. Het ziekenhuis ging zelfstandig verder als het Academisch Ziekenhuis Groningen (AZG). Het ziekenhuis is in de loop van de jaren flink uitgebreid; steeds meer specialismen kwamen in Groningen. Zo ontstond langzamerhand het UMCG. Door nieuwe ontwikkelingen in de gezondheidszorg werd een intensivering van de samenwerking tussen de opleiding en het ziekenhuis noodzakelijk. Dit resulteerde in 2005 tot een samenvoeging van de Faculteit der Medische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen en het AZG tot het huidige UMCG.

1.2 Organisatiestructuur

Het hoogste orgaan binnen de UMCG-organisatie is de Raad van Toezicht, het dagelijkse bestuur is in handen van de Raad van Bestuur. Hieronder valt de UMC-staf: dit is het onderdeel dat beleid en visie ontwikkeld voor het UMCG. De organisatie van het UMCG is ingedeeld in een aantal centrale diensten, die ten dienste staan voor alle sectoren van het UMCG.

Organisatie aan de hand van het 7S model van MCKinsey
Het model wordt veel gebruikt om een organisatie in kaart te brengen. Hoe zit een organisatie in elkaar, welke cultuur heerst er. Hieronder een afbeelding van het 7s model, daarna volgt een beschrijving van het UMCG structuur aan de hand van dit model.

McKinsey Seven "S" Model

Structuur

Hieronder is het organogram van het UMCG afgebeeld:

Zoals ik eerder heb aangegeven is het UMCG ontstaan uit een samenvoeging van het AZG en de Faculteit der Medische Wetenschappen van de RUG. Dit heeft een nieuwe organisatie structuur opgeleverd. Hierboven is te zien hoe deze er uit ziet. Het UMCG is onderverdeeld in een aantal sectoren. Al deze sectoren zijn opgebouwd aan de hand van de samenhang van de verschillende specialismen. En er zijn een aantal centrale diensten die ten behoeve van het hele UMCG functioneren.

Systemen

Binnen het UMCG zijn er verschillende systemen voor medewerkers om met elkaar te communiceren. Er kan gebruik gemaakt worden van een telefoon, e-mail en intranet. Het intranet heeft als functie om medewerkers van dienst te kunnen zijn. Zodat ze veel vanaf de werkplek zelf kunnen regelen. Naast informatie verschaffen zijn er ook veel mogelijkheden om via het intranet te zoeken, aanvragen

Het intranet heeft als primaire functie informatie verschaffen. Naast het intranet beschikt iedere medewerker over een eigen e-mailadres van het UMCG. Deze is zowel intern als extern toegankelijk. Via het intranet zijn ook een aantal medische informatie systemen toegankelijk zodat vanaf iedere computer binnen het UMCG er toegang is tot de systemen.

Verder is er nog een telefoonsysteem waar gebruik van gemaakt kan worden door iedereen. Niet iedereen heeft een eigen toestel maar sommige mensen hebben wel de beschikking over een pieper. Verspreid over het ziekenhuis staan op veel plekken telefoons die voor iedereen vrij toegankelijk zijn. Naast de communicatie systemen is er een personeelspas systeem. Iedere medewerker, stagiair krijgt een pasje van het UMCG. Dit pasje verschaft toegang tot het gebouw door de personeelgang en andere afgesloten gedeeltes en het kan gebruikt worden voor het betalen in het personeelsrestaurant. De personeelspas geldt tevens als identificatie van een medewerker dat hij of zij bij het UMCG hoort.

Style

De management stijl binnen het UMCG vooral een top down structuur. De raad van bestuur staat boven aan deze delegeert taken naar de directies van de verschillende sectoren die het weer over de afdelingen verdelen. Omdat het UMCG een grote organisatie is zijn er een aantal ondersteunende diensten die de Raad van Bestuur ondersteunen bij het uitzetten van beleid.

Staff

Het UMCG wordt aangestuurd door de raad van bestuur. Deze heeft de dagelijkse leiding in handen. Boven de Raad van Bestuur staat de Raad van Toezicht. De Raad van Bestuur stuurt de Sector directies aan en die weer de afdelingshoofden. Omdat het UMCG zo'n grote organisatie is de afstand van het management naar de werkvloer groter.

Skills

Het UMCG is een ziekenhuis waar hoge kwaliteit zorg wordt geleverd er wordt veel aandacht besteed aan de

opleiding van artsen en verpleegkundigen. Resultaat daarvan is dat de studie Geneeskunde tot de beste van Nederland is uitgeroepen. Verder is het UMCG uitgeroepen tot beste werkgever in de Non-Profit sector in Nederland.

Shared Values

Shared Values staan hier onder in 1.3 uitgelegd. Iedereen in het UMCG werkt samen aan de verbetering van de zorg en de opleiding van artsen en verpleegkundigen. "Bouwen aan de toekomst van gezondheid" is de missie van het UMCG.

1.3 Missie, visie en doelstellingen van het UMCG

Het UMCG heeft de volgende missie: "Bouwen aan de toekomst van gezondheid" dit wordt vorm gegeven aan de hand van onderstaande drie kerntaken¹⁵:

"Pionieren in onderzoek – vanuit het wetenschappelijk onderzoek wezenlijk bijdragen aan nieuwe kennis over gezondheid, preventie, ziekte en behandeling. Kennis toetsen en delen – nieuwe kennis toetsen in de praktijk en deze op vele manieren overdragen. Zorgzaam voor mensen – zorgzaam zijn voor mensen in de volle breedte: van preventie via basiszorg naar topzorg; fysiek en geestelijk; een leven lang."

Deze missie wordt ondersteund doordat het UMCG naast een 'gewoon' ziekenhuis ook een topreferente en top klinisch ziekenhuis is. Dit houdt in dat in het UMCG operaties en behandelingen uitvoert die niet alle andere ziekenhuizen kunnen bieden. Daarnaast wordt er in het UMCG veel aan onderzoek gedaan op het gebied van verbetering van de gezondheidszorg. Daarnaast volgen een groot aantal studenten en medewerkers een opleiding of vervolgopleiding.

¹⁵ Bron: website UMCG retrieved: 12 mei 2008

1.4 Topreferente en top klinische zorg

Naast de basiszorg wordt in het UMCG ook topreferente en topklinische zorg aangeboden. Zoals al in de vorige paragraaf genoemd zijn dit typen zorg die niet in alle ziekenhuizen kunnen worden aangeboden omdat dit specifieke kennis of apparatuur vereist of omdat toestemming van de minister vereist is.

De topklinische zorg die in het UMCG geboden wordt is:

- In Vitro Fertilisatie (IVF)
- Intensive care pasgeborenen (neonatalogie)
- Kinderoncologisch centrum
- Klinische genetica / erfelijkheidsvoorlichting
- Bijzondere neurochirurgie
- Positron Emissie Tomografie (PET-scan)
- Radiotherapie
- Openhartoperaties / PTCA / Katheterablatie (dotteren)
- Centrum voor Thuisbeademing
- Traumacentrum
- Hemofiliebehandelcentrum
- HIV-behandelcentrum
- Transplantaties

Topreferente zorg is zorg die alleen universitaire medische centra kunnen leveren. De gebieden van de top referente zorg worden per UMC verdeeld. Iedere UMC krijgt een aantal onderzoeksgebieden toegewezen. Enkele vormen van topreferente zorg die het UMCG aanbiedt zijn:

- Hoofd/halsoncologie
- Ziekte van Menière
- Gen-therapie
- Neurochirurgie
- Organtransplantaties

1.5 Het Wenckebach Instituut

Het UMCG is naast gewoon ziekenhuis ook een opleidingsziekenhuis. De opleidingen van het UMCG aan biedt worden verzorgd door het Wenckebach Instituut. Het Wenckebach Instituut verzorgt opleidingen en ondersteunt beroepsopleidingen, vervolgoedingen en bij- en nascholing voor medewerkers in het UMCG en van andere ziekenhuizen in Noord Nederland.

Het Wenckebach Instituut kent drie werkerreinen deze zijn:

Ondersteuning en bij ontwikkelingen in de studie Geneeskunde en het verzorgen van post academisch onderwijs voor Geneeskunde en Tandheelkunde. Verzorging ondersteuning medische beroepen: OK-opleidingen, verpleegkundige vervolgoedingen, bij- en nascholing voor alle functies in de zorg, faciliteren van stages en duale leertrajecten in de zorg.

Trainingen op het gebied van samenwerking en communicatie. Hieronder vallen de volgende onderdelen: Wenckebach Skills Center, Onderwijscentrum, multimedievoorzieningen, webvoorzieningen, e-learning programma's, Bureau klinische Fase, stages en Ontwikkelplatform.

Het Wenckebach Instituut is het onderdeel van het UMCG dat alle activiteiten voor opleidingen en stages regelt voor het UMCG.

1.6 Ontwikkelplatform

Het Ontwikkelplatform houdt zich bezig met stages en afstudeeronderzoeken faciliteren voor studenten van niet medische opleidingen. Het ontwikkelplatform inventariseert onderzoeksvragen en biedt deze aan voor stage en afstudeeronderzoek. Op deze manier wil het ontwikkelplatform studenten en opdrachtgevers van elkaar laten profiteren. Want naast medische vraagstukken zijn er

ook een heleboel niet medische vraagstukken binnen een ziekenhuis. Het ontwikkelplatform helpt om die vraagstukken beantwoord te krijgen doormiddel van stages aan te bieden in het ziekenhuis.

1.7 Centrale Medische Bibliotheek

De Centrale Medische Bibliotheek afgekort de CMB heeft als functie het verzamelen en beschikbaar stellen van wetenschappelijk medische informatie voor Onderzoekers, medici, verpleegkundigen, paramedici en studenten van het UMCG. De CMB is toegankelijk voor alle medewerkers en studenten van het UMCG maar ook medewerkers van het Martiniziekenhuis kunnen gebruik maken van de faciliteiten van de CMB.

De CMB is er voor het hele UMCG daarom beschikken ze over een uitgebreide collectie literatuur boeken, vakbladen, digitale bronnen. Om alle discipline groepen van het UMCG van dienst te kunnen zijn.

1.8 Het UMCG in getallen

Bedden inclusief wiegen	1.339
Bedbezettingspercentage	73%
Opnames	32.105
Gemiddelde verpleegduur (in dagen)	10
Verpleegdagen	319.790
Medewerkers UMCG	7.971
- vrouwen	67%
- mannen	33%
Studenten Geneeskunde	2.470
Studenten Tandheelkunde	367
Studenten Bewegingswetenschappen	423

Promoties 2006	117
Publicaties 2006	1.250
Patiënten Centrale Spoed Opvang	33.379
Eerste polikliniekbezoeken	117.354
Consulten	423.825
Dagbehandelingen	16.277
IVF-behandelingen	1.019
Open hartoperaties	981
Niertransplantaties	117
Levertransplantaties	44
(Hart-)longtransplantaties	26
Bron: website UMCG: www.umcg.nl retrieved: 14 mei 2008	

Opmerkelijke feiten over het UMCG in 2006:

Beste Leerbedrijf van Nederland
 Grootste werkgever van het Noorden
 Hét transplantatiecentrum van Nederland
 Studies Geneeskunde en Tandheelkunde uitgeroepen tot de beste van Nederland

Bijlage 2 Interviewvragen UMCG

1. Hoeveel studenten studeren jaarlijks af op deze afdeling?
2. Wat gebeurt er met de scripties die deze studenten leveren?
3. Hebben jullie als afdeling een beleid m.b.t. scripties?
4. Hoelang worden scripties door jullie bewaard?
5. Wat zijn zoal de onderwerpen van de scripties?
6. Staat er privacy gevoelige informatie in de scripties op uw afdeling?
7. Zo ja, hoe dient deze informatie behandeld te worden?
8. Wie op de afdeling (en elders) is betrokken bij de scriptie in de zin van toestemming geven om deze wel of niet inzichtelijk te maken voor anderen?
9. Wat vindt u van het idee om alle scripties in een database te zetten die toegankelijk is voor medewerkers en studenten van het UMCG en heeft u nog specifieke wensen en/of eisen waaraan een toekomstige database moet voldoen? (Het is uiteraard mogelijk dat verantwoordelijke personen kunnen aangeven voor wie de scripties toegankelijk zijn.)
10. Welke voordelen ziet u zelf wanneer scripties toegankelijk zijn?
11. Welke nadelen denkt u dat er zijn?
12. Wat zou voor u de belangrijkste reden zijn om een scriptie te publiceren?

Bijlage 3 Interview vragen andere UMC's

1. Welke scripties worden opgeslagen HBO/WO?
2. Wat voor systeem gebruiken jullie om scripties in op te slaan?
3. Welke selectie criteria gebruiken jullie om een scriptie op te nemen in het bestand?
4. Hoelang blijven scripties in het systeem bewaard?
5. Zijn er mogelijkheden tot autorisatie?
6. Wie leveren de scripties aan en hoe worden de scripties aangeleverd?
7. Met behulp van digitaal formulier?
8. Wie geeft toestemming?
9. In welk formaat PDF of iets dergelijks?
10. Wie voeren de scripties in het systeem?
11. Wie heeft toegang tot de het bekijken van de scripties?
12. Wat voor problemen komen jullie tegen?
13. Als u het systeem opnieuw zou worden opgezet, wat zou u anders willen?
14. Hoe worden de scripties ontsloten?
15. Welke trefwoorden/onderwerpscodes worden aan de scripties gegeven? Zijn die universeel of niet?
16. Maken jullie gebruik van abstracts?
17. Waarmee worden ze ontsloten, nestor, intra- internet, bibliotheek?
18. Juridische beschouwingen? Met welke juridische zaken moet rekening gehouden worden?
19. Wat zijn de voor en nadelen van uw systeem?
20. Hebt u voor het systeem voor het UMCG nog verder advies?
21. Hebt u nog verder advies voor mij uit uw ervaring?
22. Is het mogelijk om mee te kijken hoe het systeem is opgezet?

Bijlage 4 Aantallen en opleidingsrichtingen van studenten

Hieronder een overzicht met de meest voorkomende en opvallende opleidingen en het aantal. (aantallen afkomstig van inventarisatie stage-aanvragen bij het stagebureau).

Totaal aantal o.b.v. gegevens stage-aanvragen 2007:

Groep	Aantal
Totaal	468
MBO	111
HBO	144
HBO gezondheidszorg	77
HBO overig	32
WO	130
WO gezondheidszorg	623
WO overig	29
Overig	83

HBO

Medische en opleidingen in de gezondheidszorg:

Biologie & Medische Laboratoriumonderzoek	20
Ergotherapie	4
Fysiotherapie	18
Huidtherapie	2
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	2
Medische Beeldvorming en Radiotechniek	22
Mondzorgkunde	3
Logopedie	2
Sociaal Pedagogische Hulpverlening	1
Verpleegkunde	1
Voeding & Diëtiëk	4

Niet-medische opleidingen:

Communicatie	3
Elektrotechniek	2
Facility Management	2
Human Technology	9

Informatica	5
International Communication	1
Management Economie en Recht	2
Rechten	1
Technische Bedrijfskunde	4
Personeelsmanagement	2
Werktuigbouwkundige	1

WO

Medische en opleidingen in de gezondheidszorg:

Bewegingswetenschappen (bron Bureau Klinische Fase)	105
Farmacie	22
Geneeskunde (bron Bureau Klinische Fase)	410
Huisartsenopleiding	6
Master Klinische ontwikkeling	1
Medische Biologie	5
Master Moleculaire Biologie	1
Orthopedagogiek	1
Tandheelkunde (bron Bureau Klinische Fase)	73

Niet medische opleidingen:

Bedrijfskunde	5
Communicatie & Informatiewetenschappen	1
Godsdienstwetenschappen & Geestelijke verzorging	1
Filosofie	1
Master Human Resource management	1
Life Science and Technology	3
Sociologie	2
Rechten	1
Psychologie	14

Verder zijn er nog de vervolgoopleidingen van het Wenckebach instituut voor medewerkers van het UMCG en perifere ziekenhuizen. Die aantallen liggen tussen de 350 en 400 op jaarbasis.

Bijlage 5 Onderzoeksvoorstel

Aanleiding

Wat is het probleem?

Jaarlijks studeren een paar honderd studenten af bij het UMCG. Niet alleen studenten verpleeg- of geneeskunde maar ook studenten met andere richtingen.

Al deze studenten moeten een scriptie schrijven ter afronding van hun studie. Alleen wat er met deze scripties gebeurd is niet bekend. Een aantal scripties komen terecht bij het ontwikkelplatform of in de Centrale Medische Bibliotheek. Maar dit zijn lang niet alle scripties. Een groot aantal blijft ergens op de afdeling liggen in een kast of het bureau van de opdrachtgever.

Dat is erg jammer omdat er dan niet al het rendement uitgehaald kan worden. De investering van tijd en energie en kennis wordt maar voor een klein deel gebruikt. De kennis die in de scripties aanwezig wordt daardoor niet ten volle benut. Het UMCG heeft hierdoor niet echt een beeld van welke kennis er nu in die scripties aanwezig is. Daardoor is het mogelijk dat een student een opdracht krijgt die op een andere of dezelfde afdeling al een keer uitgevoerd is. De kennis kan daardoor niet geraadpleegd worden. En dat kan voor het UMCG veel voordelen opleveren. Maar daarvoor is het wel nodig om de scripties in een database te krijgen. Het onderzoek gaat er over hoe dat het beste kan en hoe je mensen bereid weet te vinden de scripties aan te leveren.

Wat gebeurt er als we niets doen?

Wanneer er niets gebeurt zal er steeds meer kennis verloren blijven gaan. Dat is jammer er komt geen overzicht van het aantal scripties dat geschreven wordt voor het UMCG. Daardoor blijft het UMCG in onwetendheid over wat er aan kennis in huis zit.

Onderzoeken kunnen dubbel worden uitgevoerd studenten kunnen in dezelfde valkuilen vallen. Door te registreren wat er allemaal aan scripties geschreven wordt voorkom je verspilling van tijd en energie.

Waarom moeten we nu dit onderzoek doen?

Waarom deze opdracht? Deze opdracht biedt het UMCG als organisatie en studenten in opleiding bij het UMCG de mogelijkheid te kijken wat er al aan is geschreven door studenten.

De scripties die door de studenten worden geschreven bevatten een stuk kennis die van belang kan zijn voor een afdeling maar misschien ook wel voor andere afdelingen. Het is voor andere studenten mogelijk te zien wat er al geschreven is over hun onderzoeksgebied.

Dan kunnen ze kijken welke informatie bruikbaar is voor hun onderzoek. Dit helpt te voorkomen dat er veel dubbel werk gedaan wordt.

Wat zijn de achtergronden van het probleem?

Het ontwikkelplatform van het Wenkebach Instituut heeft maar een beperkt zicht op wat er met die scripties gebeurd. De scripties van afstudeeropdrachten voor het ontwikkelplatform komen logischerwijs ook wel bij het ontwikkelplatform terecht. Maar er worden veel opdrachten gedaan die een andere opdrachtgever hebben dan het ontwikkelplatform.

Wat er gebeurd met scripties die geschreven worden voor opdrachtgevers van andere afdelingen in het UMCG is niet duidelijk voor het ontwikkelplatform.

Het is heel goed mogelijk dat scripties blijven liggen in kasten of bureaus. In het gunstige geval weet een afdeling van scriptie in minst gunstig geval weet alleen de opdrachtgever van een scriptie.

Het is jammer wanneer een scriptie op een plank blijft liggen en er verder niks mee gedaan wordt. De tijd energie en kennis die er in verwerkt zit blijft dan ook maar liggen. Er zou misschien wel meer rendement uitgehaald kunnen worden dan op dit moment gedaan wordt.

Het Ontwikkelplatform wil graag meer rendement halen uit de scripties.

De vraag is dan als volgt, hoe kan het Ontwikkelplatform meer inzicht krijgen in de scripties geschreven worden voor het UMCG. Wat zijn mogelijke oplossingen en hoe motiveren we mensen om de scripties beschikbaar te

stellen. Maar kunnen wel alle scripties zomaar beschikbaar gemaakt worden?

Waarom is dit onderzoek een uitdaging?

Dit onderzoek kan levert een belangrijke bijdrage aan de ontsluiting van de kennis in scripties die op dit moment niet gebruikt wordt.

Met het ontsluiten van de kennis is het mogelijk meer rendement te halen uit

Doelstellingen

Wat willen we bereiken met dit onderzoek?

Met dit onderzoek willen we bereiken dat het UMCG weet hoe zij als organisatie het beste met scripties om kan gaan. Ze krijgen zicht op welke afdelingen scripties geschreven worden en welke kennis er in huis is.

Waar moet het onderzoek een bijdrage aan leveren?

Het onderzoek moet voor het ontwikkelplatform duidelijk maken wat er aan kennis in scripties aanwezig is. Het is voor het ontwikkelplatform maar ook voor andere medewerkers en studenten van het UMCG daardoor mogelijk die kennis te raadplegen.

Welke droom hebben we met het onderzoek?

Dat studenten en medewerkers toegang hebben tot de ontsloten scriptie zodat de huidige grijze literatuur, zichtbaar word.

Het rendement van de tijd en energie die in een scriptie gestoken is wordt daarmee hoger.

Achtergrond organisatie en opdrachtgever

Een korte omschrijving wat de organisatie doet
Het Universitair Medisch Centrum Groningen is één van de grootste ziekenhuizen van ons land. Daarnaast is het met bijna 10 000 medewerkers de grootste werkgever van Noord Nederland.
Het UMCG is naast ziekenhuis ook een centrum voor opleiding en onderzoek op het gebied van de gezondheidszorg.

Het ziekenhuis staat hoog aangeschreven op het gebied van vernieuwende onderzoeken.

Het UMCG heeft de volgende missie: “*Bouwen aan de toekomst van gezondheid*” vanuit deze missie, volgt een visie die uiteen te zetten is in de volgende drie onderdelen.

Pionieren in onderzoek – Vanuit het wetenschappelijk onderzoek wezenlijk bijdragen aan nieuwe kennis over gezondheid, preventie, ziekte en behandeling.
Kennis toetsen en delen – Nieuwe kennis toetsen in de praktijk en deze op vele manieren overdragen.
Zorgzaam voor mensen – Zorgzaam zijn voor mensen in de volle breedte: van preventie via basiszorg naar topzorg; fysiek en geestelijk; een leven lang.

Het UMCG onderscheidt zich van andere ziekenhuizen op het gebied van onderzoek en specialistische kennis. Het UMCG biedt drie verschillende vormen manier van zorg aan deze zijn:

Bij het UMCG krijgen veel studenten de kans om af te studeren. Al deze studenten schrijven voor een onderdeel een scriptie. Maar wat gebeurt er daarna met een dergelijke scriptie? Dat is iets wat vaak niet bekend is. Omdat het ontwikkelingsplatform van graag inzicht wil krijgen wat er nou eigenlijk allemaal geschreven wordt voor het UMCG hebben ze deze opdracht aan mij gegeven.

Wat is de link met de onderzoeksopdracht?

Er wordt voor verschillende aandachtsgebieden scripties geschreven voor het UMCG. Sommige hebben te maken met de hoofdtaken van het ziekenhuis andere juist weer met ondersteunende processen.
Dit zorgt ervoor dat ik in mijn onderzoek te maken krijg met verschillende afdelingen van het UMCG. En de uiteindelijke scriptie database is bedoeld voor alle medewerkers en studenten van het UMCG. Daarom gaat het onderzoek meerdere afdelingen aan.

Vraagstelling

Hoofdvraag:

“Op welke wijze kan het UMCG de kennis die in scripties opgeborgen ligt het meest efficiënt beschikbaar stellen?”

Deelvragen

Huidige situatie

1. Wat is het huidige opbergsysteem van scripties in het UMCG?
2. Welk beleid is er voor de scripties in het UMCG?
3. Wie zijn de gebruikers van het opbergsysteem?
4. Wie hebben er belang bij de toegankelijke scripties?
5. Om wat voor soort scripties gaat het?
6. Om hoeveel scripties gaat het?
7. Op welke afdelingen van het UMCG worden de scripties geschreven?
8. Hoelang worden scripties bewaard in het UMCG en andere instellingen?
9. Conclusie en samenvatting?

Welke mogelijkheden zijn er om scripties toegankelijk te maken?

1. Welke systemen zijn er om scripties toegankelijk te maken?
2. Welke voor en nadelen hebben de beschikbare systemen?
3. Welke mogelijkheden zijn voor het UMCG beschikbaar?
4. Aanbevelingen op het verwerven van de scripties.
5. Waar worden de scripties aangeboden en wie gaat ze invoeren?
6. Door wie worden de scripties aangeleverd?
7. Wie moet er toestemming geven om een scriptie in de database in te voeren?
8. Wat is de wet en regelgeving m.b.t. tot de privacy en beschermingspersoonsgegevens?
9. Hoe worden scripties aangeleverd?
10. Conclusie en samenvatting

Hoe kunnen de scripties het beste toegankelijk worden gemaakt?

1. Hoe kunnen de scripties het beste ontsloten worden?
2. Welke beschrijving moet er worden meegenomen?
3. Hoelang moeten de scripties in de database beschikbaar blijven?
4. Hoe kunnen de scripties weer teruggevonden worden?
5. Welke onderwerpscodes kunnen worden gebruikt?
6. Wat zijn de belangrijkste voor en nadelen van de toegankelijke scripties?
7. Conclusie en samenvatting

Samenvatting en implementatieadvies

1. Welke systemen zijn er voor het UMCG mogelijk?
2. Welke zou ik aanbevelen om te gebruiken?
3. Welke voordelen heeft het UMCG juist met dat systeem?
4. Hoe kan het nieuwe systeem/beleid het beste bekend gemaakt worden aan de gebruikers?
5. Conclusie en samenvatting

Resultaat

Wat is er tastbaar of zichtbaar wanneer de onderzoeksvraag en deelvragen zijn beantwoord?

De opdrachtgever heeft wanneer de onderzoeksvragen beantwoord zijn meer kennis over hoe de scripties in het UMCG het beste ontsloten kunnen worden.

Welke mogelijkheden er zijn en welke zijn voor het UMCG geschikt. De opdrachtgever ontvangt een rapport met een beschrijving van de huidige situatie en de mogelijkheden binnen het UMCG.

Welke (tussen)resultaten worden er opgeleverd?

Aan het eind heeft de opdrachtgever een duidelijk beeld van de mogelijkheden. Tussentijds lever ik op:

- Plan van aanpak
- Onderzoeksvoorstel
- Concept verslag
- Definitief rapport
- Prototype van mijn aanbeveling

Is de onderzoeksvraag hiermee beantwoord?

Ja, in mijn onderzoek beperk ik mij tot het kijken naar de beschikbare mogelijkheden voor het UMCG.
De opdrachtgever krijgt een beeld van de huidige situatie en adviezen over welke mogelijkheden er zijn om zijn doel te bereiken.

Komt de doelstelling dichterbij?

Ja, de opdrachtgever heeft dan een beeld hoe hij zijn vraag kan beantwoorden.

Afbakening

Wat is niet het resultaat?

Het resultaat is niet dat alle medewerkers en studenten van het UMCG bekend zijn met de scriptiedatabase.

Wanneer stopt het onderzoek?

Het onderzoek stopt bij het uitbrengen van een advies.
Wanneer ik in kaart heb gebracht wat de huidige situatie is en wanneer ik voor de opdrachtgever heb uitgezocht welke mogelijkheden er voor zijn.
In mijn onderzoek richt ik mij voornamelijk op het uitzoeken welke mogelijkheden er voor het UMCG geschikt zijn om scripties beter te laten renderen.

Wat doen we wel wat doen we niet?

Wat doen we wel:

- Inventariseren hoe de huidige situatie is.
- Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn op het gebied van scriptie ontsluiting
- Criteria opstellen
- Adviseren welke mogelijkheden het meest geschikt zijn voor het UMCG
- Aangeven hoe dit bereikt zou kunnen worden

Wat doen we niet?

- Het nieuwe beleid communiceren naar alle medewerkers en studenten van het UMCG
- Alle scripties die er nu zijn invoeren

Gebruikers

- Aan wie wordt het resultaat opgeleverd?
- Aan de opdrachtgever wordt het onderzoeksrapport opgeleverd. Verder krijgt de opleiding een exemplaar van het onderzoeksrapport.
- Wanneer worden de gebruikers bij het onderzoek betrokken?

Gebruikers worden bij het onderzoek betrokken d.m.v. interviews. Dit vindt plaats in de field research fase. De interviews zijn noodzakelijk om nadere informatie te verkrijgen die niet via desk research beschikbaar is.

Effecten en risico's

Positieve effecten

De geïnvesteerde tijd en energie in een scriptie rendeert beter in het UMCG

Inzicht in het aantal studenten dat afstudeert in het UMCG

De kennis uit de scripties is toegankelijk

Men kan kijken of onderzoeken niet dubbel uitgevoerd worden

Negatieve effecten

Er kan informatie in scripties openbaar worden die opdrachtgevers liever niet openbaar hebben

Extra werk voor het invoeren van de scripties in de database

In de scriptie zijn patiënten gegevens verwerkt dit mag niet naar buiten gebracht worden

Mensen die geïnterviewd zijn willen niet dat andere het interview kan lezen

Mensen zien niet het nut ervan in om een scriptie te publiceren

Risico's

Opdrachtgevers willen scripties niet aanleveren

Geïnterviewden willen niet dat hun interview met naam en toenaam gepubliceerd wordt

Randvoorwaarden

Om het onderzoek tot een goed einde te brengen is het belangrijk te kijken wat de randvoorwaarden zijn. Aan welke voorwaarden moet worden voldaan om het onderzoek tot een goed einde te brengen. Welke middelen ga ik inzetten, met welke risico's dient er rekening te worden gehouden.

Benodigde inzet

Welke inzet is er nodig voor het onderzoek. De benodigde inzet heb ik opgedeeld in groepen om van hun precies aan te geven welke inzet zij moeten leveren.

De onderzoeker

Van de onderzoeker wordt de meeste inzet verwacht. Die moet ten slotte het onderzoek opzetten, uitvoeren en presenteren.

De verzamelde gegevens verwerken en conclusies aan de uitkomst verbinden. En met bruikbare adviezen komen.

Opdrachtgever

De opdrachtgever moet zijn volledige medewerking verlenen aan het onderzoek. Daarnaast is het belangrijk dat de opdrachtgever zijn vraag duidelijk heeft, zodat het onderzoek gaat over wat de opdrachtgever wil weten.

Begeleiding vanuit school

Vanuit school door de begeleidende docent die wekelijks op de hoogte gehouden wordt. Zodat die ook meteen kan bijsturen mocht het nodig zijn.

Tijdsplanning en deadlines

Maand	Week	Activiteit	Datum
Februari	6	Oriëntatie en plan van aanpak	
	7	Plan van aanpak	
	8	Plan van aanpak / overleg met Jitka	22-02-2008
	9	Plan van aanpak	
	10	Inleveren onderzoeksvoorstel	04-03-2008
			Afspraak met

definitieve plan van aanpak

Opdrachtgever, begeleiders UMCG en opleiding 10-03-2008

11 Beschrijving theoretische kader inleveren

12 Uitvoering onderzoek 17-03-2008

13 Uitvoering onderzoek

14 Uitvoering onderzoek

15 Uitvoering onderzoek

16 Begin afronding fase 21-04-2008

17 Scriptie afmaken

18 Scriptie afmaken

19 Concept scriptie af 05-05-2008

20 Ruimte om feedback te verwerken

21 Ruimte om feedback te verwerken

22 Presentatie opdrachtgever

23 Inleveren van scriptie op school 03-06-2008

Relaties met andere onderzoeken/organisatieonderdelen

Waar zijn de grenzen van dit onderzoek?

Zie hoofdstuk 6 afbakening.

Is er een relatie met andere onderzoeken?

Nee, dit is een op zich zelfstaand onderzoek. Het heeft wel betrekking op alle afdelingen van het UMCG. Het zou wel kunnen d.m.v. een koppeling met promotie onderzoeken.

Alle afdelingen van het UMCG waar studenten scripties voor schrijven zijn betrokken in dit onderzoek. Direct betrokken is natuurlijk het Ontwikkelplatform van het Wenkebach Instituut als opdrachtgever. Daarnaast is de Centrale Medische Bibliotheek er direct bij betrokken omdat zij de begeleiding vanuit de organisatie verzorgen

Hoe is het onderzoek ingebed in de organisatie?

Dit is een vrij op zich zelf staand onderzoek. Er zijn binnen de organisatie op dit moment nog maar een paar mensen op de hoogte van het onderzoek. Dit zullen er wel meer worden wanneer ik field research ga doen.

Kader

In welk kader moet het onderzoek gezien worden? Wat zijn de eisen aan het onderzoek en hoe moet het onderzoek worden opgeleverd?

Welke eisen worden er aan het onderzoek gesteld

Het onderzoek heeft de volgende eisen:

De opdrachtgever wil graag een advies over hoe het toegankelijk maken van de scripties een bijdrage kan leveren aan het beter renderen van de scripties in het UMCG.

- Minimaal HBO denk- en werk niveau
- De opdrachtgever moet tevreden zijn
- De opleiding moet tevreden zijn
- Er moet een lerend element inzitten
- Competenties kan ik in praktijk brengen
- Kennis kan ik in de praktijk brengen

Is er een verplicht format voor het eindrapport?

Verslaglegging geschiedt tussentijds door mondeling en schriftelijke verslaglegging.

Daarnaast maak ik een concept verslag en ik bespreek dat met de opdrachtgever en de begeleider van de opleiding.

Na dat gesprek verwerk ik eventuele wijzingen in het definitieve eindverslag. Dit krijgt de vorm van een

ingebonden boekwerk met de resultaten en uitkomsten van mijn onderzoek.

Bronnen

- Ontwikkelplatform (2008) Onderzoeksvoorstel Groningen, Ontwikkelplatform Wenkebach instituut UMCG <http://www.nestor.rug.nl>
- Brandenburgh V. S (2006). Plan van aanpak Project e-mail-management, Gemeente Assen, Gemeente Assen
- UMCG website: <http://www.umcg.nl/> Geraadpleegd op 5 februari 2008
- UMCG intranet: <http://intranet.umcg.nl/> Geraadpleegd op: 6-februari 2008